

1524

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

jem 234532 / freidin levi

י"ב תשרי תש"נ

"החיילים דורשים שיעלו להם את המורל, אבל עם תוכן אמיתי.
תנו להם את הנשק הסודי של עם ישראל, שנוסה כבר שלושת
אלפים שנה!" התוועדות עם הרבי / עמוד 16

בקשר עם כינוס השלוחים העולמי, הבאנו מכתב של הרבי על עבודת השליחות - של שליח ושל כל יהודי. במכתב, הרבי משיב על השאלה: איך מוצאים סיפוק ואושר בשליחות?

בנושאי פרשת השבוע, הבאנו שיעור בליקוטי שיחות שבו מוסבר בצורה נפלאה: מה היה מיוחד כל כך בשלושת הניסים שהיו באוהל שרה אימנו וחזרו עם בואה של רבקה? ומדוע דווקא הניסים האלו הם ששכנעו את יצחק שרבקה היא אכן האישה המתאימה למלא את מקומה של אימו?

ובמדור "אור וחיות" הבאנו מאמר של אדמו"ר הזקן ובו מבוארות שתי דרכים בעבודת השם בדרך להשיג את התגלות האהבה המסותרת - וזאת על פי מחלוקת בית שמאי ובית הלל בשאלה "כיצד מרקדין לפני הכלה".

ובענייני דיומא, במדור "התוועדות עם הרבי" הבאנו קטעים משיחה מיוחדת שהרבי אמר מספר שבועות לאחר מלחמת יום הכיפורים. הרבי מדבר בצורה נוקבת על הדרך הנכונה להעלות את המורל של הלוחמים, ועל "הנשק הסודי" של עם ישראל.

03 החיילים מבינים כמה חשוב מצב הרוח בשביל השגת הניצחון. הם דורשים מורל, אבל הם לא מעוניינים בהמרים או בדרנים אלא בתוכן אמיתי. צריך לספק לחיילים את 'הנשק הסודי' שבזכותו עם ישראל מתקיים כבר שלושת אלפים שנה. **התוועדות עם הרבי**

04 שלושה ניסים ליוו בקביעות את בית אברהם אבינו, בזכות שרה אימנו. הם נעלמו עם פטירתה, וחזרו כשרבקה נכנסה למשפחה. מה יש בשלושת הניסים הללו? מדוע דווקא הם היו מבחן הכניסה עבור רבקה, ומה הם מלמדים אותנו? **שיעור בליקוטי שיחות**

12 בפרשת השבוע אנחנו קוראים על נישואי יצחק ורבקה, וזו ההזדמנות לעסוק במעט מ"דרושי חתונה" - דברי החסידות העוסקים בסוגיית הנישואים והחתונה. המאמר **"תנו רבנן כיצד מרקדין לפני הכלה"** מליקוטי תורה עוסק בהבדל שבין תפיסות העולם של בית שמאי ובית הלל באשר לשבח שצריך לומר בפני החתן על כלתו, ובעיקר - במשמעות הרעיונית והאקטואלית לחיים של כל זה לכל אחד מאתנו. **אור וחיות**

15 עבודת השליחות, לימוד התורה ועבודת ה' - דורשים מאמץ והשקעה רבה. יש מי שמרגיש שזה ממלא אותו בסיפוק ואושר, אך יש כאלה שמרגישים חוסר ולא מוצאים את עצמם בעניין. איך משתחררים מזה? איך מוצאים סיפוק בשליחות? **מכתב מבואר**

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
 יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
 עורך: שלום בלוי
 מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
 6084000 • ISSN 7474-0793 • גיליון 24

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
 לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
 מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 צצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

תנו לחיילים את הנשק הסודי, שנוסה כבר למעלה משלושת אלפים שנה ותמיד הצליח!

(מהתוועדות י"ט כסלו תשל"ד)

אנשי הצבא דורשים שיתנו להם "מורל". הם יודעים להעריך את חשיבות הנשק, אבל הם יודעים שההצלחה עם הנשק תלויה בכך שבפנימיות המצב-רוח הוא כדבעי [כראוי], ואז יכולים לנצל את הנשק בשלמותו, ועד שעל ידי זה שהצד שכנגד [האויב] יודע שעומדים מוכנים עם הנשק מלכתחילה אינו יוצא למלחמה...

אנשי הצבא דורשים שלא ישלחו להם "זמרים", ובלשונם: "בדרנים", שרק מבלבלים את הראש על ידי אמירת עניינים של ליצנות שאין בהם תוכן... ותמורת [במקום] זה דורשים הם [ש]ישלחו להם אנשים שידברו עמהם אודות עניינים שיש בהם תוכן...

ובכן: צריכים לתת להם "נשק" רוחני, שהוא רוח החיה שנותנת חיות בנשק הגשמי... וצריך להיות גם באופן שמנסים אותו [את הנשק] בכל מיני אופנים - לא רק בשיטות של חקירה, אלא בפועל ממש. כמו בנשק גשמי, שלא די בכך שהוא מתאים לפי כל החשבונות, אלא מנסים אותו בפועל בשדה המיוחד לכך [לאימונים]. ועל אחת כמה וכמה [בוודאי שכך] בנוגע ל"נשק" רוחני, שבו תלויה לא רק חיות הגוף אלא גם חיות הנשמה, הרי בוודאי שלא נוגע [לא משנה] הפלפול ושקלא וטריא [דיונים] שעורכים ב"ועידות", אלא נוגע שראו את ההצלחה לאחרי שניסו את ה"נשק" בכל מיני מצבים שונים ומשונים.

[יש] לתת למי שצריך את הנשק שכבר נוסה במשך יותר משלושת אלפי שנה ותמיד הצליח, ובוודאי ובוודאי יצליח גם עכשיו: "והיה מחניך קדוש", שעל ידי זה "השם אלוֹקִיךָ מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך"... ולכל לראש [קודם כל], [הכוונה היא ל]"נשק" התפילין, כדברי הגמרא על הפסוק "וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליך ויראו ממך" - "אלו תפילין שבראש"...

זהו עניין שנוגע לאלו שזכו שהקדוש ברוך הוא בחר בהם להגן על קיבוץ של שלושה מיליון יהודים [יושבי ארץ הקודש], שדורשים, מבקשים ומתחננים שיתנו להם "תוכן", נשק רוחני, נשק "סודי", שייתן להם כוח למלא את שליחותו של הקדוש ברוך הוא!...

ואין צורך בחקירות [בדיקות וניסויים] כדי לדעת מהו אותו "נשק סודי", כיוון שכולם יודעים מהו "הנשק הסודי" שעל ידו התקיימו בני ישראל במשך כל שלושת אלפי השנים...

כשמסתכלים על משך זמן שלמעלה משלושת אלפי שנה ממעמד הר סיני, שבו עברו היהודים תקופות שונות ומשונות - והרי אין עם שעבר שינויים כאלו בדברי הימים [בהיסטוריה] שלו - מוכרח להיות איזה עניין [שמהווה] נקודה משותפת בכל הדורות, שבזה טמון סוד הקיום של עם ישראל ביחס לכל העמים שמסביבם.

הדבר היחיד שלא השתנה במשך כל אלפי השנים הוא קיום מצוות מעשיות בפועל. אותן תפילין שאודותן מסופר עוד לפני מתן תורה שנצטוו בני ישראל בהיותם במדבר סיני, ועל דרך זה שאר המצוות [המעשיות] - אין בהן שום שינוי!...

זהו הדבר היחיד שעל ידו נתקיימו כל אלו שהחזיקו בו ועשו [את] התלוי בהם להמשיך זאת לבניהם אחריהם עד סוף כל הדורות...

וכאמור לעיל, מדובר אודות עניין שנוגע לפועל - למלא את הדרישה והתחנונים הפנימיים של אלו שהם שומרי העם ושומרי הארץ הקדושה, שיתנו להם קדושה אמיתית ותוכן אמיתי בחיים, שייתן להם גם חיות בעמדם במקומם למלא [את] תפקידם.

ואז "תיפול עליהם אימתה ופחד" על כל העומדים נגדם, כיוון ש"אנחנו בשם ה' אלוֹקֵינו נדגול".

שלושת הניסים

פרשת חיי שרה מספרת על השידוך של יצחק ורבקה. לאחר פטירתה של שרה אימנו, אברהם שולח את עבדו אליעזר אל חרן, מולדתו של אברהם, כדי למצוא שם עבור יצחק אישה מבני המשפחה של אברהם. העבד יוצא לדרך, ויד השם מלווה אותו ומביאה אותו הישר אל הנערה המיועדת: רבקה בת בתואל, בן אחיו של אברהם.

התורה מספרת באריכות על הדרך רצופת הפלאים בה מוצא אליעזר את רבקה, ועל מסכת המאמצים שלו עד שרבקה מצטרפת אליו בדרך חזרה אל ביתו של אברהם. שם יצחק נפגש עם רבקה, היא מוצאת חן בעיניו והם מתחתנים.

את נישואי יצחק ורבקה מתארת התורה כך:

וַיָּבֵיִאָה יִצְחָק הָאֱהָלָה שְׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וְתָהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבָהּ, וַיִּנְחַם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ.

רק אחרי החתונה עם רבקה, שלוש שנים תמימות² לאחר מותה של שרה, יצחק מוצא סוף סוף נחמה על אובדנה. יצחק מתנחם בכך שהוא מצא אישה טובה שממלאת את החסר של אימו הגדולה והצדיקה.

המדרש מגלה לנו יותר מכך. הוא מספר על דמיון מהותי בין שתי האימהות של עם ישראל שמעולם לא נפגשו, רבקה ושרה. רש"י מצטט את המדרש וכותב:

וַיָּבֵיִאָה הָאֱהָלָה וְנַעֲשִׂית הַגִּמְת שְׂרָה אִמּוֹ, בְּלוֹמַר: וְתָהִי הִיא שְׂרָה אִמּוֹ,

שְׁכַל זְמַן שִׁשְׁרָה קָיְמַת הָיָה נַר דְּלוּק מְעַרְב שַׁבַּת לְעַרְב שַׁבַּת, וּבְרַכָּה מְצַוִּיה בְּעֶסֶה, וְעַן קָשׁוּר עַל הָאֱהָלָה. וּמִשְׁמַתָּה – פֶּסֶקוֹ. וּבְשַׁבָּת רַבְקָה – חֲזָרוּ.

בחייה של שרה, שלושה ניסים התרחשו באופן קבוע באוהל המשפחה: נר השבת ששרה הייתה מדליקה היה דולק במשך שבוע שלם, עד לערב השבת הבאה; כששרה הייתה מכינה עיסה ללחם היא הייתה משובחת במיוחד ותמיד יצאה מוצלחת ומשביעה; וענן רוחני שרה מעל האוהל, סמל להתגלות של השכינה.

שלוש התופעות האלה נעלמו עם פטירתה של שרה, ובאופן פלאי הן חזרו כשרבקה נכנסה למשפחה והתחתנה עם יצחק. זה מגלה לנו משהו על הקשר הפלאי בין שתי הצדיקות הגדולות, ומסביר מדוע יצחק התנחם ברבקה על מות אימו.

1. פרשתנו, כד, סז.
2. רש"י על בראשית, כה, כ.

שלושה ניסים בלקוטי שיחור

המבחן של רבקה

שלושה ניסים ליוו בקביעות את בית אברהם אבינו, בזכות שרה אימנו. הם נעלמו עם פטירתה, וחזרו כשרבקה נכנסה למשפחה.

מה יש בשלושת הניסים הללו? מדוע דווקא הם היו מבחן הכניסה עבור רבקה, ומה הם מלמדים אותנו?

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות חלק טו, שיחה שלישית. לפרשת חיי שרה.

עריכה:
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

אך כשמעיינים בדברי רש"י, מתעוררת תשומת הלב לשאלה מעניינת:
בלשונו של הרבי:

קשה ביתר שאת סדר הדברים בפירוש רש"י: "נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל".

היה לו לרש"י לפתוח ב"ענן קשור על האהל", הנס הראשון שאירע משנכנסה רבקה לאהל; ולאחר מכן "ברכה מצויה בעיסה", שהוא נס שנראה תיכף בעת התעסקותה ב"עיסה"; ורק לאחר מכן הנס של "נר דלוק מערב שבת לערב שבת", שנראה בשלמותו רק בערב שבת הבא!

נזכיר שוב את ההקשר. יצחק מוצא אישה ומגלה עד כמה היא דומה באישיותה ובצדקותה לאימו המנוחה. הוא זוכר את שלושת הניסים המופלאים שליוו את המשפחה עוד מילדותו, ולמרבה ההשתאות הוא רואה שאותן תופעות שנעלמו כשאימא נפטרה חוזרות הביתה עם בואה של אשתו רבקה.

כעת נעקוב אחרי יצחק ונראה באיזה סדר הוא מגלה את הניסים שחזרו. הנס הראשון, מן הסתם, הוא הענן של השכינה, שחזר לשרות על האוהל מיד עם כניסתה של רבקה הביתה; הברכה המיוחדת בעיסה התגלתה ליצחק מאוחר יותר, כשרבקה נכנסה למטבח ולשה בצק; ואילו הנס בנר השבת התברר רק כשעבר שבוע שלם מאז שהיא הדליקה נרות שבת בפעם הראשונה בבית בעלה.

אם כך, מדוע רש"י מציג לנו את שלושת הניסים בסדר הפוך בדיוק: נר השבת, הברכה בעיסה והענן על האוהל?

המבחן של רבקה

כדי למצוא את התשובה, נחזור לעיין בסיפור השידוך של יצחק ורבקה.

כשאברהם שולח את אליעזר למצוא כלה ליצחק, הוא למעשה מבקש ממנו למצוא לבנו

אישה ראויה שתוכל להמשיך את השושלת שהתחילה באברהם, אישה שתוכל להיות אחת מהאימהות הקדושות של עם ישראל. כבר בתחילת הדרך אברהם מבהיר לאליעזר שהחיפוש הוא אחר כלה צדיקה. לכן הוא שולח אותו הרחק מכנען ומהבנות המקומיות, ושולח אותו עד חרן, שם יושבת משפחתו של אברהם.

אליעזר יוצא לדרך ומרגיש כיצד יד השם מכוונת אותו. ראשית, הוא זוכה לקפיצת הדרך. השם ממנה את הליכתו בצורה פלאית, עד שהוא ושיירת הגמלים שלו מגיעים עוד באותו יום מחברון שבדרום ארץ ישראל אל חרן הממוקמת באזור טורקיה של ימינו, מרחק של מאות קילומטרים.

על שפת הבאר בחרן אליעזר נושא תפילה ומבקש מהשם עזרה שמימית במציאת הכלה הנכונה. הוא גם מציב לעצמו סימנים: וְהָיָה הַנֶּעֱרָה אֲשֶׁר אֶמַר אֵלַיהָ: "הֲטֵי נָא כִּדְךָ וְאֶשְׁתֶּה", וְאָמְרָה: "שְׁתֵּה וְגַם גְּמְלִיךָ אֶשְׁקֶה" - אֵתָהּ הִכְחַתְּ לְעֶבְדְּךָ לְיִצְחָק. והנה, השם שומע את תפילתו של אליעזר. עוד לפני שהוא מסיים להתפלל, מופיעה בפניו בדיוק הנערה שאותה הוא חיפש ולמענה הוא הגיע עד לכאן - רבקה בת בתואל.

משם מגיע אליעזר לביתה של רבקה, וגם שם השם עוזר לו לשכנע את אביה ומשפחתה של רבקה לשלוח אותה איתו אל בית אברהם. הם מסכימים ואומרים "מהשם יצא הדבר". לא עובר יום מאז שקיבל אליעזר את השליחות, והוא כבר יוצא לדרכו בחזרה כשהכלה המיועדת איתו. כל ההתרחשות הפלאית הזו מוכיחה ומאשרת שרבקה היא אכן האישה שאברהם ויצחק מחפשים.

אליעזר מגיע לארץ ישראל, ופונה מיד אל ביתו של יצחק לספר לו מה קרה ולומר לו שהכלה אכן נשלחה אליו משמיים. שיירת הגמלים עליהם רכובים אליעזר ורבקה מתקרבת לביתו של יצחק לפנות ערב, והם פוגשים את יצחק בדרכו הביתה.

ומה קורה אז? נשים לב לנאמר בפסוק:

וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָאָה יִצְחָק הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיְאַהֲבֶהָ, וַיִּנְחַם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ.

בפשטות, נראה שיצחק שומע את הסיפור ומשתכנע: זו אכן האישה שייעד לו השם, איתה

שרבקה מתאימה במעלותיה להיות אשת יצחק -

למרות כל זאת, עדיין לא היה יצחק בטוח לגמרי שהיא אכן דומה למשפחתו, לצדקות שרה אימו וכו', והרי לשם כך שלח אברהם את אליעזר "אל ארצי ואל מולדתי" - עד אשר "ויביאה [יצחק] האהלה שרה אימו".

ומאחר שהחלטת יצחק באה כאשר "ויביאה יצחק האהלה [שרה אימו]", בהכרח לומר שבאותה שעה ראה נסים ונפלאות גדולים יותר מקודמיהם, שגילו וביטאו את היותה דומה באופן מושלם למשפחת אברהם ולשרה בפרט.

התוספת של המשפט "ויביאה יצחק האוהלה שרה אימו" מביאה אותנו למסקנה מפתיעה מאד. יצחק לא רץ לקבל את רבקה ככלה. הוא שומע את הסיפור שאליעזר מספר לו, עוד לפני שהוא חוזר הביתה והם מתיישבים על כוס קפה - והסיפור נשמע מושלם. אליעזר משוכנע שהשם הוביל אותו בכל הדרך רצופת הניסים, כדי לפגוש את הנערה המיועדת ליצחק. ובכל זאת, ליצחק זה לא מספיק.

נזכיר: לא מדובר כאן על בחירה רגילה של בת זוג, אפילו לא על אישה לחיים שתלווה את יצחק בעבודתו הרוחנית. מדובר כאן על האימא של עם

יבנה את ביתו ויקים את המשפחה השנייה בשרשרת הדורות של העם היהודי.

אך אם נדייק יותר במילים, נבחין שהתורה מתארת כך: קודם כל יצחק מכניס את רבקה אל תוך האוהל של שרה, ורק לאחר מכן הוא ניאות לקחת אותה לאישה.

קשה להניח שהתורה מתכוונת לאקט הפשוט של הכנסת רבקה לבית המשפחה. ברור שיש כאן מעשה מיוחד ובעל משמעות, שבו יצחק מכניס את רבקה לאוהל של שרה כפעולה מקדימה לנישואים. אך מהי המשמעות? למה חשוב לתורה להדגיש שיצחק מכניס את רבקה לאוהל של שרה ורק אחר כך מתחתן איתה?

התורה מתכוונת לספר שכאשר הגיעה רבקה עם אליעזר, ותיכף סיפר אליעזר ליצחק - בעמדו עדיין בחוץ - את כל הקורות אותה, אזי הכניס יצחק את רבקה פנימה וְלָקְחָהּ לְאִישָׁהּ.

ואם כן, הייתה התורה צריכה לומר רק "ויביאה יצחק (אליז)", ויקח את רבקה ותהי לו לאישה". מה מוסיף על כך הנאמר "האהלה שרה אימו"?

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

ומזה מובן ש"האהלה שרה אימו" בא להוסיף דבר מה הנוגע לסיום המעשה: "ויקח את רבקה ותהי לו לאישה". כי בכך הודיענו הכתוב את הטעם והסיבה שהביאו את יצחק לקחת את רבקה, ואשר קודם לכן לא היה זה דבר מוחלט אצלו.

כלומר, אף על פי שאליעזר סיפר ליצחק את האופן הנסי והמופלא של כל השתלשלות הדברים, בדיוק על פי הסימנים שקבע - "גילה לו נסים שנעשו לו: שקפצה לו הארץ, ושנזדמנה לו רבקה בתפילתו"; ואליעזר ראה בכל זה ראייה ש"אותה הוכחת לעבדך ליצחק", היינו

ו. פרשתנו כד, ד. וראה פרש"י שם, יד. שם, כא (ד"ה משתאה: (דאף "שראה דברו קרוב להצליח - כי נתקיימו סימניו כו', מ"ז) "אינו יודע אם ממשפחת אברהם היא אם לאו").

ז. וכן משמע קצת מב"ר [פ"ס, טז], שלאחר שבמאר הענינים שהיו אצל שרה וחזרו כשבאת רבקה, מסיים: וכיון שראה אותה עושה כמעשה אמו (ומזה משמע, שד' דברים אלו גרמו שישא את רבקה ולא (רק) מה שקוצה חלתה בטרה כו'. והל' "עושה כמעשה אמו", י"ל ע"ד פירוש הגר"א ברש"י בפסוק שלפנ"ו (כד, סו)... מיד ויביאה יצחק האהלה. ובפשטות, הכוונה שם היא גם להמשך הכתוב "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה". וכ"ה דעת ר"י (עכ"פ, י"ל שאין בזה מחלוקת) בפרד"א (פט"ז) שלאחר שהביאה האהלה החליט יצחק אותה לאשה (אלא ששם הוא מטעם אחר). וראה אלשיך ומלבי"ם כאן.

ח. ועפ"ז מובן מה שלא הביא רש"י הד' דלתות פתוחות לרוחה" שבמדרש, כי אי"ז חידוש שנתוודע אודותו רק כשהביאה האהלה, שהרי ידע ע"ד גמ"ח שלה לפנ"ז מהנהגתה עם אליעזר (כד, יח ואילך. וראה פרש"י כד, יד).

ואפי' את"ל (בדוחק (דהרי זה שהי' דלתות פתוחות לרוחה אינו חידוש (עיקרי) שרבקה גמ"ח, שהרי גם לפני זה היתה גמ"ח במה שיש לה ולאחר נישואי' שאו ה' לה בית - הו' "דלתות פתוחות לרוחה" (ראה לבוש האורה כאן)) שהי' בזה חידוש על ההנהגה עם אליעזר בזה שהי' (דלתות פתוחות) לרוחה, הרי לא הי' בזה נס שזה דוקא ישפיע ויחליט שיצחק יקח את רבקה ולא הנסים כו' שסיפר לו אליעזר.

ב. ע"ד ויצא כט, כג. או שג"ז מיותר, כיון שמוסיים "ותהי לו".

ג. להעיר מקושיית האלשיך כאן: ולא הול' לא לא יקח את רבקה.

ד. פרש"י כד, סו.

ה. פרשתנו כד, יד. וראה בפרש"י.

וביראת שמיים, רק אז נדע שיש משמעות לכוח ברכתו או ליכולותיו המיסטיות, כיוון שאלה הן רק תוצאה מהקרבה האמיתית להשם, שהדרך היחידה להשיג אותה היא בקיום המצוות ולימוד התורה.

גם כאשר אנו מבררים אם בחור או בחורה מתאימים לשידוך, המיקוד שלנו צריך להיות בשאלה האם יש להם מידות טובות ויראת שמיים ואיך הם מקיימים מצוות. רק לאחר מכן נסתמך על 'סימנים משמיים', שהם רק תוצאה ממעשיהם הטובים.

אוהל, שרה, אימא

ואכן, ניסים אלו מרומזים במילים "האהלה שרה אימו".

יצחק ראה נס מיוחד בקשר ל"האהלה", נס מיוחד בקשר ל"שרה", ונס מיוחד בקשר ל"אימו".

מהו באמת המבחן שיכול להוכיח שרבקה היא אכן האישה המיועדת? איזו הוכחה חזקה יותר אפילו משרשרת הפלאים שאירעו לאליעזר בשליחותו של אברהם? במילים אחרות: מה יגלה ליצחק מי היא רבקה באמת, והאם היא האישה שמתאימה למשפחה ומיועדת להיות אחת מהאימהות הקדושות של עם ישראל?

התשובה נמצאת בתוך האמירה "ויביאה יצחק האוהלה שרה אימו". זה לא רק מכון אותנו לכך שיצחק עורך לרבקה מבחן מכריע, זה גם מרמז לנו על הממצאים של הבחינה. במשפט אחד: אותן שלוש תופעות ניסיות שהיו נוכחות קבועות באוהל של שרה, הן בדיוק היו המבחן הסופי שהראה ליצחק מי היא באמת רבקה.

נחלק את המשפט "האוהלה שרה אימו", ונבחין איך כל מילה מכוונת אותנו לאחד משלושת הניסים.

נתחיל במילה "האוהלה":

"האהלה": נס הקשור לאהל, כלומר נס המבדיל את האהל הזה מכל שאר האוהלים - שלכן נקרא "האהלה" בה' הידיעה, דהיינו האוהל הידוע והמפורסם. והדבר מוביל להבנה שהכוונה היא ל"ענן קשור על האוהל", שבאמצעותו הובדל

ישראל. לכן הסיפור של אליעזר עדיין לא מספיק עבור יצחק כדי להוכיח התאמה.

שרשרת הפלאות בדרכו של אליעזר מספרת סיפור של השגחה פרטית ומראה שהשם הוא זה שזימן לו את רבקה. אבל האם זה אומר שזו האישה שתמלא את מקומה של שרה? אחרי כל הניסים הנסיבתיים, יצחק עדיין שואל את עצמו: אבל מי את, רבקה? בשביל לדעת שרבקה היא האישה שתמלא את מקומה של שרה, הוא זקוק ליותר מזה. הוא צריך ניסים קבועים וגלויים, שיספרו לו על האישיות והצדקות של רבקה עצמה.

זה מה שאומרת לנו התורה: "ויביאה יצחק האוהלה שרה אימו". נשאר עוד מבחן אחד אחרון ומשמעותי, שיגלה מי היא רבקה עצמה, והמבחן הזה נערך באוהל של שרה. אם רבקה תעמוד במבחן הזה בהצלחה, זו תהיה ההוכחה לכך שהיא אכן ראויה להמשיך את המשפחה המיוחדת ולהיות היורשת הרוחנית של שרה אימנו.

איך בוחנים צדיקות? איך יודעים אם רב מסוים המבטיח ברכות הוא אכן איש קדוש? איך יודעים אם בחור ששמו עולה כמועמד בשידוכים אכן ירא שמיים?

לפעמים אנו נוטים לקבל הוכחות 'מיסטיות'. למשל, כדי לדעת שרב מסוים הוא איש קדוש, נחפש עדויות לזה שהוא יודע לגלות עתידות או שהברכות שלו מתקיימות. כדי לדעת שבחור מסוים מתאים לשידוך, נחפש 'סימנים משמיים'.

אך כאשר אנו מסתכלים על המבחן שעורך יצחק אבינו לרבקה, אנו מגלים שסימנים שמימיים ומיסטיים לא משכנעים אותו. סיפורו של אליעזר איננו מספיק. הוא בודק כיצד רבקה מקיימת מצוות וכיצד היא מתנהגת בכלל, ורק לאחר מכן הוא פונה גם לסימנים המיסטיים.

יש כאן לימוד מיוחד בעבורנו: המבחן היהודי קדוש הוא קודם כל בשאלה כיצד הוא מקיים מצוות - האם הוא מתנהג באהבת ישראל? האם הוא גדול בתורה וירא שמיים? הבדיקה המיסטית באה רק במקום השני. אחרי שנהיה בטוחים שהוא גדול בתורה ומקיים את כל המצוות בהידור

האווהל מאוהלים אחרים.

מה זה "האווהלה"? בעברית מדוברת: אל-האווהלה, האווהלה המפורסם והמוכר של שרה. מה היה המאפיין הכי בולט של אוהלה שרה? כמו שמגדל אייפל הוא האייקון של פריז, ופסל החירות הוא הסמל של ניו יורק - על האווהלה של שרה היה שורה בקביעות ענן, שסיפר לכולם: כאן גרה אישה צדיקה שהשכינה שורה בביתה.

והנה לנו התופעה הייחודית הראשונה: "ענן קשור על האווהלה".

ועכשיו למילה "שרה":

"שרה": הנס שיש לו קשר מיוחד לשרה, מובן מדברים קודמים בתורה.

כאשר באו המלאכים כ"אורחים" לאברהם, הוא התעסק בעצמו בהכנת והגשת המאכלים עבורם. אולם מסופר בכתוב שדבר אחד היה יוצא מן הכלל: "וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי [שלוש סאים קמח] סולת לושי ועשי עוגות". זאת אומרת, שמבלי הבט על גודל השתדלותו של אברהם אבינו לקיים את מצות הכנסת האורחים, את לישת והכנת העיסה הותיר לגמרי בידי שרה - משום שדבר זה שייך לה דווקא.

וממילא, מאחר שבפסוק דידן נרמז נס מיוחד שאירע בדבר מה הקשור לשרה במיוחד, מובן שהיה זה בשייכות לעיסה: "ברכה מצויה בעיסה".

אם נסתכל בסיפורי התורה על שרה, נגלה שהיא כנראה הייתה אופה מחוננת. אנחנו זוכרים את הקריאה של אברהם לשרה, בהכנסת האורחים המפורסמת של שלושת המלאכים: "לושי ועשי עוגות". אברהם טרח בעצמו להכין את האוכל ולהגיש אותו לאורחים, אבל את האפייה של הלחם הוא השאיר לשרה. לא אברהם טיפל בזה, וגם לא אף אחד מצוות המשרתים והעוזרים שהוא החזיק. את האפייה של הלחמים והמאפים שרה עשתה בעצמה, וכשהיא אפתה - התוצאה תמיד הייתה מיוחדת.

והנה לנו התופעה השנייה: "ברכה מצויה בעיסה".

המילה האחרונה היא "אימו":

"אימו": גם "בן חמש למקרא" מרגיש ושם ליבו לכך שהדלקת הנר בערב שבת היא ענין השייך לנשים בכלל, ובפרט ל"אימו".

מהי הפעולה האימהית ביותר במשפחה היהודית? איזה רגע משפחתי חקוק בלב הילדים יותר מאותו רגע לפני כניסת השבת שבו הם עומדים מסביב לאימא שמדליקה את הנרות ומתפללת על הילדים שיגדלו להיות חסידים ויראי שמיים, אוהבי השם ויראי אלוקים?

והנה לנו הנס השלישי: "נר דלוק מערב שבת לערב שבת".

רק לאחר שיצחק רואה שחזרו אותם שלושה ניסים מיוחדים, הוא מבין שלא רק שהסיפור התגלגל בהשגחה פרטית כדי להביא אליו את רבקה מחרן הרחוקה. עכשיו הוא רואה בעיניו שמדובר באישה הצדיקה שיכולה למלא את מקומה של אימו שרה ולהיכנס לנעליה הגדולות. עכשיו הוא מבין שרבקה אכן צדיקה ומתאימה למשפחה, כי היא דומה באופן מושלם לשרה. רק אז - "וייקח את רבקה ותהי לו לאישה".

קודם כל המצוות

לאחר שהבנו כי הסיפור על שלושת הניסים הוא חלק מהותי בסיפור הנישואים של יצחק ורבקה, ושזה היה למעשה המבחן האחרון והמכריע שגילה את צדקותה של רבקה - נוכל להבין מדוע שלושת הניסים מופיעים דווקא בסדר הזה:

מאחר שענין "האהלה שרה אימו" הוא שהביא לידי "ויקח את רבקה [ותהי לו] לאישה", כי על ידי זה נתברר שרבקה שווה לשרה אימו - מובן שלכל לראש ובעיקר נוגעת כאן ההשוואה בפרט של הצדקות.

ולכן הביא רש"י תחילה את הנס של "נר דלוק מערב שבת לערב שבת", דהיינו נס שנעשה במצווה שקיימה רבקה, שבו מתבטאת ומתגלה מעלתה וצדקותה בקיום המצווה";

ט. יח, ו.

י. אף שלוט אפה מצות בעצמו (וירא יט, ג).

לבדוק מי היא עצמה. בשביל זה צריך לראות איך היא מקיימת את המצוות ואיך היא מנהלת את חייה בצורה נכונה וקדושה.

הרבי ראה במדרש על רבקה מקור ברור למנהג הוותיק שגם בנות רווקות, כולל הילדות הקטנות, ידליקו נר שבת. הרבי קרא פעמים רבות לחדש את המנהג ולהקפיד עליו ולהפיץ אותו בכל תפוצות ישראל, ללא הבדל בין העדות והקהילות השונות - כחלק מ'מבצע נרות שבת קודש'.

וכך בלשון הרבי בשיחה:

"על פי המבואר אשר "וייקח את רבקה" היה רק לאחר שראה אצלה "נר דלוק מערב שבת לערב שבת", הרי מכאן למדנו שהנהגת רבקה הייתה להדליק נרות שבת קודש אף קודם נישואיה...

ובפרט שבמקרה דנן אין זאת שולוא הדלקת הנר על ידה לא היה דלוק נר שבת בבית זה, שהרי קיים אברהם אבינו את כל התורה כולה, ואפילו מצוות דרבנן - והדין הוא שאם אין האישה מדליקה נר בערב שבת (מאיזה טעם שיהיה) מדליק הבעל, ואם כן, צריך לומר שמאז נפטרה שרה הדליק אברהם (ויצחק) נר בכל ערב שבת.

ואף על פי כן לא הסתפקה רבקה בהדלקת הנר של אברהם אבינו (שהיה גדול ומחויב במצוות השייכות אז), והדליקה נר בעצמה, אף שהייתה אז קטנה בת שלוש שנים.

ומכאן למדנו הוראה ברורה (ובהתאם למדובר כבר פעמים רבות) - שלא רק בנות מצווה קודם נישואיהן צריכות להדליק נרות שבת, אלא אף קטנות, החל מבנות שלוש שנים (שעדיין אינן מחויבות במצוות), אם הן שייכות כבר להבין המשמעות שבהדלקת נר שבת, יש לחנכן למצוות הדלקת נרות שבת קודש - גם כאשר בבית זה מדליקה כבר האם (או אחרים) נר בתורת "מצווה ועושה" (המחויבת בדבר על-פי דין)."

בסיום השיחה הרבי אף מוסיף קטע מיוחד, בצורה מודגשת ומובלטת: "מכל האמור לעיל מובן גודל הזכות בהשתדלות שכל ילדה יהודייה שהגיעה לחינוך תדליק נרות בכל ערב שבת קודש וערב יום טוב. ועל ידי

ולאחר מכן בא הנס "ברכה מצויה בעיסה", הקשור אף הוא לפעולות שלה, אלא שלא ביחס למצווה כקודמו;

ורק לאחר מכן - נס בדבר שכבר אינו בתחום פעולותיה, "ענן קשור על האוהל", שאינו בדבר מצוה ואף לא בפעולה שעשתה רבקה.

יצחק לא מנסה אתם למצוא קווי דמיון בין רבקה לשרה. הוא רוצה לגלות את המעלות הרוחניות שיבהירו לו שרבקה מתאימה לתפקיד הכה משמעותי שלה בבניין עם ישראל - ולפי הסרגל הזה נבחנים שלושת הנשים.

הנס החשוב ביותר הוא נר השבת שלא כבה, כי הוא סיפר על הדמיון של רבקה לשרה בתחום **קיום המצוות**. נר השבת של רבקה שהמשיך לדלוק במשך שבוע שלם, הראה את העוצמה הרוחנית שישנה במצוות שהיא עושה - וזה מה שהיה הכי חשוב ליצחק לדעת.

לאחר מכן חשוב היה ליצחק לבדוק גם את התנהגותה של רבקה בפעילויות היומיום. והנה, גם שם נוכח יצחק לדעת שהברכה מצויה בעיסה. גם בעבודות הבית השגרתיות של רבקה שרתה ברכה מיוחדת במעשי ידיה, מה שמעיד על כך שגם בפעולות החולין שהיא עושה יש קדושה ועוצמה רוחנית.

במקום השלישי מגיע הענן שעל האוהל. אנחנו היינו מציינים אותו כדבר המרשים ביותר - בכל זאת, מה גדול יותר מהשראת השכינה באופן קבוע. אבל בקריטריונים של הבחינה שיצחק עורך לרבקה הוא השלישי בחשיבותו, כי הוא לא מלמד על ההידור והקדושה של רבקה בקיום מצוות וגם לא על התנהלותה בענייני הבית, אלא הוא תוצאה עקיפה של צדקותה המיוחדת. זה בוודאי דבר גדול ונעלה לראות שהשכינה שורה בביתה של רבקה, אבל זה לא הכי חשוב כשרוצים

יא. עפ"ז יש להסביר שינויי ל' רש"י מל' המדרש (אף שבדוחק י"ל שכך הייתה גירסתו במדרש): בפרש"י עיקר הענין בזה שהי' נר דלוק שפעל על יצחק - הוא הנס בקיום המצוה שלה כבנים, (ורכן מדגיש "מע"ש כו" וזמן שמדלקת הנרות. משא"כ במדרש עיקר ההדגשה בענין זה הוא הנס שבוה, והנס הותחל מ"לילי שבת (ועד כו") (והסיום "ועד לילי שבת" - ה"ז עד ולא עד בכלל, ולהעיר ממהמשך המשניות (אבות פ"ה מ"ב): עשרה דורות מאדם עד נח (דשניהם בכלל) כו' מנח ועד אברהם (דרכן אחד מהם בכלל - וראה מפרשים במשנה - מוח"וו. תויו"ט. ועוד). ובכמה כ"י "לילי שבת" (וכ"ה בילקוט שלפנינו), היינו אחרי הזמן שאפשר שהי' דולק ע"פ הטבע. וי"ל שזוהו גם ההפרש בל' פרש"י "נר דלוק" ובמדרש "נר דולק" (ובכמה כ"י גם בב"ר - נר דלוק). ולאידך, בדפוס ראשון דפרש"י: נר דולק. ואכ"מ.

הדלקת נר שבת נזכה ל"נרות ציון" שיראה לנו הקדוש ברוך הוא בקרוב ממש בגאולה האמיתית והשלמה".

כוחן של הנשים

הרבי לומד מכך תובנה חשובה לחיים, על הכוח המופלא של הילדות ושל הנשים היהודיות:

בוודאי הדליק אברהם אבינו בעצמו נר בכל ערב שבת. ואף על פי כן, בהדלקתו לא נתקיים העניין הנפלא של "נר דלוק מערב שבת לערב שבת"², כפי שנתקיים בהדלקת הנר של שרה, ולאחריה ברבקה מיד כשהתחילה להדליק נר, בהיותה בת שלוש שנים.

הקדוש ברוך הוא קבע את טבע העולם באופן ש"איש דרכו לכבוש"³, לרכוש לו דברים מן העולם שבחויץ ולהכניסם אל ביתו שלו. מה שאין כן האישה, תפקידה כעקרת הבית הוא בתוך הבית, לעבד ולתקן את הדברים שהובאו מבחויץ ולעשותם ראויים לאדם, ועד שיהיו ראויים, כביכול, לאדם העליון - הקדוש ברוך הוא.

ולפיכך, כאשר הדליק אברהם נרות לא גרם הדבר לנס שהארת הבית במוכן הגשמי תהיה יותר מאשר על פי טבע, כי אין זו העבודה שלו.

ודווקא שרה ורבקה, ולאחריהן כל בנות שרה ורבקה כו', כל בנות ישראל, שנתן להן הקדוש ברוך הוא את התפקיד והשליחות לעסוק בצרכי הבית ולפעול גם בעניינים הגשמיים שבבית - הרי בידן השליחות והכוח להשפיע ולהאיר בנרותיהן את כל הבית במשך כל הזמן, כך שבמשך כל ימות השבוע נראה בגלוי שזהו בית שבו הדליקה בת שרה ורבקה

נר שבת.

ובזה רואים אנו את הכוח המופלא הטמון במצות הדלקת הנרות, ואפילו כשנעשית על ידי ילדות ישראל הקטנות ביותר, בנות שלוש שנים. אשר כל בת ישראל נקראת "בת שרה רבקה רחל ולאה", ועל ידי הדלקת הנר שלה נעשה כל הבית מואר במשך השבוע כולו, עד לערב שבת הבא.

אנו נוטים להסתכל על מעשיהם של ילדים קטנים כחסרי חשיבות ולראות בהם 'משחק ילדים', וליחס את עיקר החשיבות והכוחות למעשיהם של מבוגרים. התפילה שלנו והלימוד שלנו חשובים, ואילו תפילה או לימוד של ילדים הם סוג של 'הצגה' שלא באמת חשובה לקדוש ברוך הוא.

אך המדרש הופך את הקערה על פיה. גם אברהם אבינו הדליק נר של שבת - מאז ששרה אשתו נפטרה. אבל הנר של אברהם, למרות מעלותיו הרוחניות העצומות, דלק כמו כל נר רגיל. הנר שנשאר דלוק מערב שבת לערב שבת היה דווקא הנר של רבקה, הילדה הקטנה. הנר הקטן שלה הוא זה שהביא ברכה והשרה קדושה בבית במשך כל השבוע. וכך גם לגבי כל מעשה טוב שילדים עושים, אם זו תפילת ילדים או לימוד תורה בתלמוד-תורה או בבית הספר - יש לכך עוצמה רוחנית שקשה לנו לתאר.

ובעיקר, הסיפור ממחיש ומלמד אותנו את הכוח הנשי היהודי. נר השבת של רבקה, שדלק כל השבוע והאיר את הבית - מלמד אותנו שזו האחריות והשליחות של האישה לעצב את האווירה הרוחנית של הבית. משום כך בנר שלה יש הרבה יותר עוצמות והרבה יותר כוח להפיץ בבית אור של קדושה ולהאיר אותו במשך כל השבוע.

מכאן נלמד בהסתכלות רחבה יותר על תפקידה של האידישע מאמע', האימא במשפחה היהודית. האיש והאישה שונים זה מזו - כך הקדוש ברוך הוא ברא אותנו. ובהתאם לתכונות האופייניות ליכולות הפיזיות, מתבצעת חלוקת האחריות ביניהם בניהול הבית. באופן כללי, הגבר מטפל בכל הדברים ש'מסביב' לבית, הוא אחראי על 'מדיניות החוץ'. הוא זה שסוחב את הקניות הביתה, לוקח את הרכב למוסך ומטפל בהוצאת היתר בנייה בוועדה המחוזית. האישה, לעומת

יב. ואין לומר שגם הנרות שהדליק אברהם היו דולקים מע"ש לע"ש אלא שהדליק באהל אחר מושא"כ באהל שרה שלאחר שמתה לא היו נרות דולקים, דלפי"ו אין מתאים (ובפרט להגירסא שבדפוס ראשון ושני נר דלוק באהל) ה' "זמשמתה פסקו", דמשמעו שפסקו הנסים. שלא היו דולקים מע"ש לע"ש כו', והרי לפי הנ"ל לא הדליקו נרות שם כלל.

יג. יבמות סה, ב. הובא בפרש"י בראשית א, כח.

הביתה וסיפרה זאת לאימה, אך האם סירבה לרעיון בחוסר עניין. כדרכם של ילדים, החלה הילדה לבכות ולהתחנן, והאם נענתה להפצרותיה.

הילדה הייתה מאושרת. היא ביררה בעצמה את הזמן המדויק של הדלקת נרות שבת קודש, הכינה נר משלה, הדליקה בעצמה ואמרה את הברכה, ולשמחתה לא היה גבול.

מאחר שאמרה לה חברתה שבשבת אסור לנגוע בנרות, להשתמש או להזיז אותם, היא הסתובבה כל הערב בבית והזהירה את בני המשפחה בחן ומתיקות ילדותית שלא להתעסק בנרות ולא לנשוב עליהם, ולהשאיר את הנרות במקומם.

עברו כמה שבתות, ובני המשפחה נסחפו בהתלהבותה של אחותם הקטנה. אט אט הם הפסיקו להדליק את הטלוויזיה כל זמן שהנרות דולקים, כדי לכבד את הילדה הקטנה שמסתובבת בבית ושרה שהיום שבת קודש. לאחר מכן הם גם לא ענו לטלפון באותה שעה, והאווירה בבית החלה להשתנות.

אם המשפחה שמה לב כי משהו כאן נראה מוזר. נכנסת שכנה או אורחת הביתה, רואה שדולק נר אחד על השולחן והילדה הקטנה מלאה שמחה, כי היא הדליקה נר שבת בטענה שזה נר קדוש ויום קדוש, אך האימא הולכת בבגדי חול, וזה איפה שהוא לא כל כך מתאים!

החליטה גם האם להדליק נר, וכשהיא התחילה להדליק הרגישה לא מתאים להמשיך לחלל שבת, שכן כרגע היא הדליקה נר שבת קודש ואמרה ברכה שזו שבת קודש, ואיך יתכן שאחרי זה היא תלך לחמם את האוכל? אבל הרי אי אפשר לאכול סתם כך אוכל קר, אז היא החלה לבשל "חמין", ולחמין הייתה השפעה גם על הסעודה למוחרת...

בסופו של דבר, החלה המשפחה כולה לשמור שבת - בזכות אותו נר קטן אחד!

זאת, מתמקדת בניהול הפנים. החל מהבישול ותכנון הארוחות, דרך עיצוב הסלון ועד לשימת לב לניקיון ואסתטיקה.

הגמרא מתארת זאת כך: "האי ש מביא הביתה את גרגירי החיטה, והאישה עושה מהן אוכל". הדימוי הזה מלמד אותנו גם על החלוקה בין הגבר לאישה בצד הרוחני של הבית. האבא מביא הביתה את הקדושה והרוחניות בצורה גולמית: הוא מהווה דוגמה חיה ליהודי ירא שמיים, לומד תורה ומקיים מצוות בהידור, אבל איננו מביא את הקדושה לילדים עם 'כפית בפה'. החדרת הקדושה אל הבית פנימה, הטמעת האמונה ויראת השמיים אל תוך מוחם וליבם של הילדים, לפי הבנתם ובשפתם - זו משימה המוטלת על האימא, שברגישות אימהית מבינה לליבם ומטמיעה בהם מידות טובות ויראת שמיים, תוך כדי הטיפול בהם.

העול היחסי המוטל על האישה בניהול הבית גדול יותר מזה שמוטל על הבעל, אך זוהי גם זכותה הגדולה, ובשביל להגשים את התפקיד ניתנו לה משמיים כוחות עצומים של אור וקדושה. אם נתמקד בשליחות הרוחנית, הרגשית והנפשית - אין כל ספק שהדמות הדומיננטית והמשפיעה ביותר היא האימא. לא משנה כמה האבא טורח בחינוכם של הילדים ומשתדל לקחת אותם לבית הכנסת, ללמוד איתם תורה ולחנך אותם למצוות, בסופו של יום מי שמשכיבה אותם לישון עם שיר וסיפור, מי שנותנת להם את דרך ההתמודדות בחיים ומי ששולחת אותם ללימודים בחיבוק ובחיוך - זו האימא. היא יודעת להכיר ולהכיל את נפש הילדים, ולתת להם בחום ובאהבה את דרך החיים היהודית. לכן, כשהילדים אכן מחונכים וממשיכים את הדרך, הזכות כולה שלה.

את הסיפור הבא סיפר הרבי עצמו בהתוועדות³:

ילדה קטנה בת חמש-שש, שלמדה בבית ספר לא דתי בארץ, שמעה מחברה שיש מצוה כזו של הדלקת נר שבת קודש, המתאימה גם לילדות בגילן. הילדה חזרה

1.3 תשרי תשל"ו.

ריקוד נשמה

מאמר "כיצד מרקדין" - לקוטי תורה, שיר השירים, מח, ב

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על נישואי יצחק ורבקה, מסיבת הנישואין הראשונה בעם היהודי. זו ההזדמנות לעסוק במעט מ"דרושי חתונה" - דברי החסידות העוסקים בסוגיית הנישואים והחתונה.

המאמר "תנו רבנן כיצד מרקדין לפני הכלה" מלקוטי תורה עוסק בהבדל שבין תפיסות העולם של בית שמאי ובית הלל באשר לשבח שצריך לומר בפני החתן על כלתו, ובעיקר - במשמעות הרעיונית והאקטואלית לחיים של כל זה לכל אחד מאיתנו (נעזרנו רבות בעבודתם של אנשי מכון "חסידות מבוארת", ועל כך תודתנו ותודת הרבים נתונה להם).

זהו מאמר חסידות מפורסם ו'מיוחס'. את המאמר הזה אמר אדמו"ר הזקן בעיצומה של החתונה של נכדתו עם נכדו של רבי לוי יצחק מברדיצ'וב. חסידים מספרים, שהמאמר הזה נאמר ממש ברחבת הריקודים באותה חתונה נשגבה, וכשאדמו"ר הזקן סיים את המילים הקדושות, הוא הוסיף עוד משפט עצום: "הקדוש ברוך הוא צדיק למעלה, ורבי לוי יצחק צדיק למטה!".

פתיחה

א. כיצד מרקדין

מחלוקת בית שמאי ובית הלל על הריקוד לפני הכלה ואמירת השבח שלה

כלה – כלות הנפש התמידית שיש בכל יהודי

תנו רבנן: כיצד מרקדין לפני הכלה?

הנה פלה הוא בְּחִינַת "פֶּלֶתָה נְפִשִׁי"²,

דְּהִינּוּ בְּחִינַת פְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ שֵׁישׁ בְּכָל נִיצוּץ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְפָלֵל וְלִדְבֹק בָּהּ יִתְבַּרַךְ.

בית שמאי אומרים: "פלה כמות שהיא"; ובית הלל אומרים: "פלה נאה וחסודה".

האהבה תמידית וקיימת אצל כולם

ואהבה זו ישנה בהם בתמידות. וכמו שכתוב³ "למען יזמרך כבוד [ולא ידום]" - "קארי תדיר ולא שכיר"⁴ [= קורא תמיד ולא נח].

[אמרו להן בית שמאי לבית הלל: הרי שהיתה חִיגַת או סוּמָא [= עיוורת], אומרים לה "פלה נאה וחסודה"?]

ואפילו בפחותי הערה, עמי הארץ ועוברי עברה, יש בהם בְּחִינַת אֶהְבָּה זו, אלא שאינה מְרַגֶּשֶׁת בְּנַפְשִׁים בְּבִחִינַת גְּלוּי...⁵

בברייתא נאמר: כיצד מרקדין לפני הכלה? בית שמאי אומרים: "כלה כמות שהיא"; ובית הלל אומרים: "כלה נאה וחסודה".

לסוגייה זו יש משמעות רוחנית בעבודת השם, בקשר בין יהודי לקדוש ברוך הוא (הכלה והחתן) – כפי שיבואר במהלך המאמר.

2. תהלים פד, ג.

3. תהלים ל, יג.

4. ראו זוהר ח"ב קמ, א. ח"א קעה, ב. עז, ב. פו, ב.

1. כתובות טז, סע"ב ואילך.

הריקוד לפני הכלה – גילוי האהבה הנסתרת לאלוקות

אך כְּדֵי לְהוֹצִיא אֶהְיֶה זוּ - הַנִּקְרָאת בְּשֵׁם כְּלָה -
מִהַעֲלֵם אֶל הַגְּלוּי, לְהִיּוֹת מֵאִיר בְּנִפְשָׁם בְּבַחֲנֵינָה
גְּלוּי,

הִנֵּה עַל זֶה שְׁאֵלוֹ רְבוּתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבַרְכָּה "כִּי צַד
מִרְקָדִין [לְפָנֵי הַכְּלָה] כִּי?"

ה"כלה" היא כלות הנפש, האהבה וההשתוקקות לדבוק באלוקות, שקיימת תמיד בנפש של כל יהודי. אלא שהכוח הזה נסתר, ומשמעות ה'ריקוד' היא לחשוף את אותה אהבה מוסתרת ולהפוך אותה לכוח המפעיל של יהודי בחיים.

ובזאת חולקים בית שמאי ובית הלל, בשאלה מהי הדרך הנכונה לגלות את ה"כלה" שבכל יהודי – כפי שיוסבר בפרקים הבאים.

ב. כלה כמות שהיא

שיטת בית שמאי: "כלה כמות שהיא" –
התגלות הנשמה תלויה בהתעלות מלמטה

אָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי "כְּלָה] כְּמוֹת שְׁהִיא" כִּי:

כִּי לְהִיּוֹת בֵּית שְׁמַאי שְׂרָשָׁם מִבְּחִינַת הַגְּבוּרוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת⁵, עַל כֵּן נִקְרְאוּ שְׁמַאי.

כְּעִנְיָן שְׁאֵמְרוּ רְבוּתֵנוּ זְכָרוֹנָם לְבַרְכָּה⁶ עַל
פְּסוּקֵי "וְשֵׁם דְּרָךְ [אַרְאֵנוּ בְּיַשֵּׁע אֱלֹקִים] כִּי": "כָּל
הַשֵּׁם אוֹרְחוֹתָיו [זֹכֶה וְרוֹאֵה בִישׁוּעָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא]", דְּהִינּוּ שְׁשׁוֹקֵל דְּרָכָיו אֵיךְ וַיֵּהוּא.

הִינּוּ שְׁלִפֵי עֵרֶךְ הַסּוֹר מֵרַע כִּי יְהִי הַמְּשֻׁכָּה
אַחַר כֵּךְ מִבְּחִינַת כְּלָה, כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׁמִלְמַעְלָה.

וְזֵהוּ "כְּלָה כְּמוֹת שְׁהִיא" - כְּלוֹמֵר, כְּמוֹ שְׁהִיא
הַעֲלִיָּה מִלְמַטָּה מִבְּחִינַת אֶתְכַפֵּיא [- כַּפִּיָּה
עַצְמִית] מִסּוֹר מֵרַע, אִם רַב וְאִם מְעַט, וְכִי יְהִי
הַמְּשֻׁכָּת בְּחִינַת גְּלוּי כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּנִפְשׁוֹ...

בית שמאי דגלו בשמאות פנימית מדוקדקת
וקפדנית.

על כן, גישתם לשאלה כיצד לחשוף את

האהבה המוסתרת היא "כלה כמות שהיא":
ההתגלות של כלות הנפש הפנימית תלויה
ומותאמת לפי התיקון הפנימי שהוא עושה
מציודו ובהתאם להתנתקות שלו מהרע.

וזו משמעות האמירה "כלה - כמות שהיא":
כלות הנפש תאיר באדם כפי מה שהוא עושה
מציודו.

ג. כלה נאה וחסודה

בית הלל: "עשה טוב" מרומם ומוביל
ל"סור מרע"

אָבָל בֵּית הַלֵּל שְׂרָשׁוּ מִבְּחִינַת הַחֲסִידִים, חוֹלֵק
עַל בֵּית שְׁמַאי,

שְׁלֵא יְהִי הַמְּשֻׁכָּה לְפִי הַהַעֲלָאָה, אֶלָּא אֲדַרְבֵּה:
תַּחֲלָה יְהִי הַמְּשֻׁכָּה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְיְהִי אַז
מִמִּילָא יִפְלוּ כָּל הַחֲצִיצוֹנִים שְׁלֵא לֵה' הַמָּה.

וְהִינּוּ, שְׁה' עֲשֵׂה טוֹב" יְהִי קוּדָם ל"סוֹר מֵרַע".

הלל – אור דוחה חושך, הילול גדולת ה'
מפיל את הרע

כִּי מְעַט מִן הָאוֹר דּוֹחֶה הַרְבֵּה מִן הַחֹשֶׁךְ⁸. וְעַל
כֵּן נִקְרָא הַלֵּל - מִלְשׁוֹן "בְּהֵלוּ גֵרוֹ עֲלֵי רֵאשִׁי".

וְגַם הַלֵּל מִלְשׁוֹן שֶׁבַח וְהַלְלוּ. דְּהִינּוּ עַל יְדֵי
שְׂבָחִים בְּהַתְּבַנְּנוֹת גְּדוֹלַת ה', מִמִּילָא יִפּוֹל הַרַע...

גישת בית הלל: "כלה נאה וחסודה" –
ההתגלות האלוקית מפילה את הרע

וְזֵהוּ פֵרוּשׁ "כְּלָה נְאִה וְחַסוּדָה":

חַסוּדָה הוּא לְשׁוֹן נִפְעָל... דְּהִינּוּ שְׁנַעֲשִׂית
חַסוּדָה,

עַל יְדֵי הַמְּשֻׁכָּת חֲסָד עֲלִיּוֹן מִלְמַעְלָה לְמַטָּה
לְהִיּוֹת גְּלוּי אֶ-לְהוֹת - אֲזִי מִמִּילָא יִפּוֹל הַרַע,
וְיְהִי בְּחִינַת גְּלוּי כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּנִפְשׁוֹ, לְהִיּוֹת
כְּלָה נְאִה וְ"יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר"¹⁰.

בית הלל דגלו במידת החסד.

הלל – מלשון הילה ואור, עשיית מעשים
טובים ומאירים שדוחים את החושך מאליהם;

5. זהר ח"ג רמ"ה, א. טעמי המצות להרח"ו פ' תצא. שער הגלגלים סוף

הקדמה לו.

6. מועד קטן ה, א.

7. תהלים ו, כג.

8. ראו בחיי בראשית ד, ז.

9. איוב כט, ג.

10. ישעיהו מט, ג.

ה. על כל כבוד חופה

החתן והכלה הם שני הפכים – משפיע ומקבל, מים ואש

כְּדֵי לְהִיּוֹת הַתְּחִיבּוּת חֶתָן וְכֻלָּה, שֶׁהֵם שְׁנֵי הַפְּכִיִּים מִנְגִּידִים זֶה לָזֶה -

לְהִיּוֹת הַחֶתָן הוּא בְּחִינַת הַמְּשֻׁכָּה שֶׁמִּלְמַעְלָה לְמַטָּה, כְּמִים שִׁיּוֹרְדִים מִמְּקוֹם גְּבוּהָ¹², כִּי הוּא בְּחִינַת מְשֻׁפֵּיעַ שֶׁמְשַׁפֵּיעַ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה,

וְהַכֻּלָּה בְּחִינַת מְקַבֵּל מִמַּטָּה לְמַעְלָה, כְּמַבְאֵר לְעֵיל שֶׁכֻּלָּה הִיא "כְּלֶתָה נִפְשִׁי" וְכוּ', וְהוּא כְּדִגְמַת הָאֵשׁ שֶׁעוֹלָה בְּלֶהֱבֹב גַּם כֵּן מִלְמַטָּה לְמַעְלָה,

וְהָרִי הֵם ב' הַפְּכִיִּים, כְּמִים וְאֵשׁ;

החיבור בין החתן לכלה – על ידי ה'חופה', המשכה גבוהה משניהם

וְלְהִיּוֹת יַחֲוֵד חֶתָן וְכֻלָּה,

הֵינּוּ כְּמַאֲמֵר רְבוּתָנוּ זְכוּרָנוּם לְבִרְכָה¹³ עַל פְּסוּק¹⁴ "עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו" - בֵּין שָׂר שֶׁל מַיִם [וְשָׂר שֶׁל אֵשׁ] כו',

הֵינּוּ עַל יְדֵי הַמְּשֻׁכּוֹת בְּחִינַת הַיּוֹתֵר גְּבוּהַ מַעְרָךְ הַשְּׁנַיִם. אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה יִתְבַּטְּלוּ מְצַיֵּאוֹתָם וְיִהְיוּ יְכוּלִים לְהִשְׁתַּוּוֹת יַחַד.

וְזֶהוּ גַם כֵּן כָּאן - עַל יְדֵי הַחֶפֶה,

"כִּי עַל כָּל כְּבוֹד חֶפֶה"¹⁵ - הוּא בְּחִינַת הַמְּשֻׁכַת הַמְּקִיפִים עֲלִיּוֹנִים מִבְּחִינַת סוּבָב כָּל עֲלָמִין, עַל יְדֵי זֶה מִתְחַבְּרִים הַחֶתָן וְהַכֻּלָּה יַחַד.

הריקוד ממשיך את המקיפים העליונים

וְזֶהוּ "כִּיצַד מְרַקְדִין לְפָנֵי הַכֻּלָּה":

פְּרוֹשׁ "לְפָנֵי הַכֻּלָּה" - לְמַעְלָה מִן הַכֻּלָּה. דִּהְיִנוּ הַמְּשֻׁכּוֹת בְּחִינַת סוּבָב כָּל עֲלָמִין, מְקִיפִים עֲלִיּוֹנִים.

אֵיךְ וְמָה הוּא נִמְשָׁךְ? לָזֶה אָמַר "כִּיצַד - מְרַקְדִין", שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי הָרִיקוּד.

כִּי הָרִיקוּד הוּא בְּרַגְלִים, בְּחִינַת מְמַלָּא כָּל עֲלָמִין, נִמְשָׁךְ מִלְמַעְלָה מִבְּחִינַת... סוּבָב כָּל עֲלָמִין, כִּי פְּנִימִית אֵי אֲפֻשֶׁר לְהַכִּיל.

וכן מלשון הילול ושבח, התבוננות בגדולת השם ורוממותו.

על כן, גישתם לשאלה כיצד לחשוף את האהבה המוסתרת היא "כלה נאה וחסודה": ההתחלה היא גילוי של האור האלוקי העליון, על ידי עשיית הטוב והתבוננות ברוממות וגדולת השם, ואז ממילא ייפול הרע.

וזו משמעות האמירה "כלה - נאה וחסודה": כלות הנפש תתעורר באדם על ידי עשיית הטוב, שאז יושפע עליו חסד אלוקי עליון ובאדם יתחולל שינוי לטובה ויהיה בו יופי רוחני.

ד. היגרת וסומא

מחלוקת בית שמאי ובית הלל על "היגרת או סומא" – יהודי שקלקל את הקשר עם הקדוש ברוך הוא

"וְאֶפְלוּ חִגְרַת וְאֶפְלוּ סוּמָא" - דְּקָמִיָּה [= שֶׁלְפָנָיו] שְׁוֵה וּמְשֻׁנָּה...

מֵה שְׂאִין כֵּן לְדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי צָרִיךְ לְהִיּוֹת תְּחִלָּה סוּר מֵרַע, וְזֶה אֵי אֲפֻשֶׁר לְהִיּוֹת בְּתַכְלִית. וְעַל כֵּן אָמְרוּ "כְּמוֹת שְׁהִיא", אֲבָל לֹא אֶפְלוּ חִגְרַת וְסוּמָא¹¹.

המחלוקת בין בית שמאי לבית הלל היא אפילו על כלה "היגרת או סומא", כלומר: על יהודי שקלקל ופגם בקשר שלו עם הקדוש ברוך הוא.

בית הלל אומרים: הקשר בין יהודי לאלוקות עמוק כל כך, שאפילו העבירות לא פוגעות בו – ולכן אפילו על כלה חגרת או סומא אומרים "כלה נאה וחסודה".

ובית שמאי אומרים: התעלות אמיתית בעבודת השם חייבת להתחיל בהתנקות ותיקון פנימי, ולכן אין לשבח "כלה חגרת או סומא".

בפרק הבא יוסבר מה משמעות הריקוד (כיצד מרקדו).

12. תענית ז, א.
13. ראו במדבר רבה פ"ב, ח. שיר השירים רבה פ"ג, יא. תנחומא ויגש ו.
14. איוב כה, ב.
15. ישעיהו ד, ה.

11. [דברי ב"ש מדבר שקר תרחק ותשובת ב"ה הוא כעין מ"ש ברבות פ' ח' בענין חסד ואמת. "חסד אומר יברא שכולו מלא חסדים ואנ"פ שאינו של אמת כו" ע"ש, וכמארז"ל שמתוך שלא לשמה בא לשמה] - הגהת הצמח צדק.

מה אם לא מרגישים סיפוק בעבודת השליחות?

(אגרות קודש כרך ג, עמוד תמו)

[- חיבור פנימי נכון אל הרבין] נמשך כל החסר לו מהנשמה הכללית.

ואמר הרבי בפירוש אשר כשלקח על עצמו הנשיאות [הנהגת החסידות] התנה שיהיה זה בחסד ורחמים, ומאז, משנת תר"פ [השנה שבה התחיל הרבי הקודם להנהיג את חסידות חב"ד] ועד עתה, הנה עומד הוא ומשמש וממשיך לכל תלמידיו חסידיו ומקושריו כח וחיות בעבודת השם, הכוללת בתוכה הן העניינים שבין אדם למקום והן העניינים שבין אדם לחברו;

נוסף על כל זה, הנה בחר בו הרבי בעצמו והטיל עליו שליחות מיוחדת. וידוע גם על פי נגלה אשר שלוחו של אדם כמותו, במילא מובן אשר בשליחות זו נתן לו הרבי מהכוחות שלו...

ואחר כל זה אשר כל הנ"ל יש אצלו, הנה מתאונן הוא אשר אין לו בזה סיפוק ואינו מרגיש חיות, ורק מרגיש שחסר לו מה שהוא.

אם לקולי הוא נשמע, יעזוב את ההתאוננות היתרה בהרגשת עצמו מה חסר לו ומה יש לו, ויתבונן בחלק היפה אשר ניתן לו שהוא מתלמידי ומקושרי נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וישמח בשמחה גדולה בחלקו זה וימשיך השמחה בפעולות ממשיות ממש למלא את רצון משלחו, אשר הכוחות על זה ניתנו לו ואינו חסר אלא הרצון.

וכאשר יבטל רצונו מפני רצון נשיאנו שמסר לו רצון הקדוש ברוך הוא [- שהדריך אותו והורה לו מה רוצה ה' ממנו], אזי זה גופא יהיה כלי שיומשך לו חיות בכל פעולותיו במילוי רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

המחכה לבשורות טובות ממנו שהוסיף אומץ בעבודתו הן עם עצמו הן עם זולתו, ומקיים "עבדו את הו' בשמחה".

עבודת השליחות, לימוד התורה ועבודת ה' - דורשים מאמץ והשקעה רבה. יש מי שמרגיש שזה ממלא אותו בסיפוק ואושר, אך יש כאלה שמרגישים חוסר ולא מוצאים את עצמם בעניין.

איך משתחררים מזה? איך מוצאים סיפוק בשליחות?

במענה על מכתבו מכ"ח מנחם אב המתאר מצבו, ומעתיק מה שכתב לו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ [- הרבי הקודם. חמי הרבי, "הריני כפרת משכבו" - ביטוי שנהוג להשתמש בו בשנה הראשונה לאחר הפטירה] שיסדר לו שיעורים בביתו וישתדל להרבות חברים אשר יקחו חבל [ישתתפון] בהלימודים. גם כותב לי שהתעסק בקיבוץ [כינוס] ילדים ומסיבות שבת ולפעמים גם באמצע השבוע, וגם עתה יש אצלו קביעת שיעורים בלימודים. אבל אין לו שום סיפוק מזה, והוא מרגיש שחסר לו משהו, ושואל דעתי בזה.

הנה לפי דעתי מה שחסר לו הוא עניין הקבלת עול [- צייתנות ומשמעת], אשר זהו יסוד ושורש כל העבודה. ולהשיג קבלת עול אינו נזקק לזה התבוננות מיוחדת ועמוקה, ורק יתאר לעצמו אשר מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ברא עולמו ואחר כך "ויפח באפיו נשמת חיים", שזהו נשמתו המחיה את גופו, והוא עומד עליו צופה ומביט ובוחר כליותיו ולבו וכל מעשיו ודיבוריו וכל צעדיו יספור.

כדי להקל עליו עבודה זו הנה זיכהו השם יתברך אשר הוא חסיד, דהיינו שנשמתו היא פרט מנשמת הצדיק הכללית, ואם חסר איזה דבר בהנשמה פרטית הנה על ידי התקשרות הראויה

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

וארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת
החסידות על פרשת
השבוע - רעיון אחד
לכל יום

פרשת היי שרה

לבוש לכל יום

ואַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַיָּמִים, וְה' בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל

מה פירוש הדברים שאברהם היה "בא בימים"? בזהר הקדוש מוסבר שעל ידי עשיית המצוות 'מלבישים' את הנשמה ב'לבושים' מיוחדים. ואברהם היה "בא בימים", כלומר - שכל 'לבושי' הנשמה שלו היו שלמים ומלאים.

מכאן נלמד שלכל יום יש 'לבושים' מיוחדים ששייכים לאותו יום, וכדי שהנשמה תקבל את אותם 'לבושים' יש למלא את היום במצוות. לכן הזהיר הבעל שם טוב הקדוש ש"לא יניח שום יום מעשיית מצווה".

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך לב, עמוד 12)

היסוד של כל בית בישראל

וַיְהִי כַאֲשֶׁר כָּלוּ הַגְּמִלִים לְשִׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֹזֵם זֹהֵב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ, וַשְּׁנֵי צְמִידִים עַל יְדֵיהֶם עֲשָׂרָה זֹהֵב מִשְׁקָלָם

(פירק כד, פסוק כב)

בְּקַע – רִמָּז לְשִׁקְלוֹ וְיִשְׂרָאֵל בְּקַע לְגִלְגָּלַת. וַשְּׁנֵי צְמִידִים – רִמָּז לְשְׁנֵי לִוְחֹת מִצְעָדוֹת (רש"י)

אליעזר נתן לרבקה נזם וצמידים, כדי לרמז בכך שהיסוד של בית בישראל הוא לימוד התורה וקיום המצוות. שהרי שני הצמידים רומזים לשני לוחות הברית, והנזם רומז למצוות הצדקה ששקולה כנגד כל המצוות.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 36)

פרשת תולדות

לבחור בחסד

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק

(פירק כה, פסוק יט)

עַל יְדֵי שְׁפִתְבֵּי הַכְּתוּב "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם", הִזְקַק לומר "אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק". לִפִּי שְׁהִי לִיצְנֵי הַדּוֹר אוֹמְרִים: מֵאַיִם מִלֵּךְ נִתְעַבְרָה שָׂרָה, שְׁהִי פְּמִיָּה שְׁנַיִם שְׁהִתָּה עִם אַבְרָהָם וְלֹא נִתְעַבְרָה הַיָּמֵינוּ. מִיָּה עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? צַר קִלְסֵתֵר פְּנֵי שֵׁל יִצְחָק דּוֹמָה לְאַבְרָהָם, וְהַעֲיִדוּ הַכֹּל "אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק". וְהוּוּ שְׁפִתְבֵּי כַּאֲן "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם", שְׁהִי עֲדוּת יֵשׁ ש"אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק" (רש"י)

כדי להפריך את טענתם של ליצני הדור, יכול היה הקדוש ברוך הוא לעשות הפוך: לצור את קלסתר פניו של אברהם שיהיה דומה ליצחק. אך בפועל צר הקדוש ברוך הוא את קלסתר פניו של יצחק שיהיה דומה לאברהם.

מכאן למדנו שכאשר מוטל על אדם לעשות משימה מסוימת, והוא יכול לעשות אותה בצורה של חסד (אברהם) או בצורה של גבורה (יצחק) - עליו לבחור בקו החסד.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך כ, עמוד 104)

מאכלים טובים לבטן

וַיֹּאמֶר ה' לֵאמֹר שְׁנֵי גֵיִם בְּבִטְנְךָ וְשְׁנֵי לֵאמִים מִמֶּעַד יִפְרְדוּ, וְלֹאִם מֵלֶאֱמֹן וְרֵב יַעֲבֹד צַעִיר (פסוק טו, פסוק טז)
אֶל תִּקְרִי "גֵיִם", אֲלֵא "גַּיִם" – זֶה אֲנִטוֹנוֹנוֹס וְרֵב, שְׁלֵא פִסְקוֹ מֵעַל שְׁלַחְנָם לֹא חֹזֶרֶת וְלֹא קְשׁוּת וְלֹא צִנּוֹן
(גמרא, מסכת עבודה זרה, דף יא, עמוד א)

מדוע מציינת הגמרא את גדלותם ועושרם של רבי ואנטונינוס דווקא במאכלים? משום שבפסוק נאמר "שני גיים בבטןך", ושלושה מאכלים אלו מסייעים לעיכול. ויש לכך רמז נפלא. השורש של המילה יצחק הוא צחק - ראשי התיבות של צנון, חזרת וקישות. זהו רמז לכך שמאכלים אלו יהיו מצויים תמיד על שולחנם של שני יוצאי הלציו של יצחק.
(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד ט)

העבודה של יצחק

וַיְהִי לוֹ מִקְנֵה צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וְעֵבֶדָה רְבָה, וַיִּקְנָאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים (פסוק ט, פסוק יד)
על שלושה דברים העולם עומד, אמרו חז"ל: על התורה, ועל העבודה ועל גמילות חסדים. כל אחד משלושת האבות עבד את השם במיוחד באחד ה"עמודים". אברהם היה איש החסד - גמילות חסדים; יצחק שבחינתו הייתה גבורה ייצג את עמוד ה"עבודה" שהיא עבודת הקורבנות; ויעקב "איש תם יושב אוהלים" עבד את השם במיוחד בתורה.
על כן, דווקא על יצחק נאמר שהייתה לו "עבודה רבה" - רמז ל"עבודה".
יש לכך רמז נפלא. בימינו, את עבודת הקורבנות מחליפה התפילה, והמילה "תפלה" שווה בגימטרייה "יצחק רבקה".
(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד שמב)

הכול חוץ ממרור

לֵךְ נָא אֶל הַצֹּאן וְקַח לִי מִשֵּׁם שְׁנֵי גֵדִי עֲזִים טָבִים, וְאֶעֱשֶׂה אִתָּם מִטְעָמִים לְאֹכֵל כַּאֲשֶׁר אָהֵב... וְתַתֵּן אֵת הַמִּטְעָמִים וְאֵת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשִׂתָּה בְיַד יַעֲקֹב בְּנֵה... וַיֹּאמֶר הַגִּישָׁה לִי וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי, וַיִּגֶשׁ לוֹ וַיֹּאכַל וַיֵּבֵא לוֹ יֵין וַיִּשְׂתַּת (פסוק כו, פסוקים ט, יז, כה)
וְכִי שְׁנֵי גֵדִי עֲזִים הָיָה מֵאֹכֵל שֶׁל יַצְחָק? אֲלֵא הָאֲחֵזֵר הַקְּרִיב לְפִסְחוֹ וְהָאֲחֵזֵר עָשָׂה מִטְעָמִים (רש"י)
בפסוקים אנו רואים שיעקב הגיש לאביו יצחק: שני גדיי עיזים, לחם ויין. והכוונה היא למאכלי ליל הסדר: שני הגדיים הם קורבנות פסח וחגיגה, הלחם הוא המצה, והיין הוא ארבע הכוסות. רק מרור לא הגיש יעקב ליצחק - וזאת מפני שיצחק עצמו היה בבחינת גבורה, והמרור גם הוא מבחינת הגבורות. ואם היה יעקב מביא ליצחק מרור, היה הדבר גורם להתחזקות והתגברות של הגבורות ומידת הדין.
(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד קה)

בשמים ואחר כך וייתן לך

וַיִּגֶשׁ וַיִּשְׂקַח לוֹ וַיַּרְחֵק אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיִּבְרַכְהוּ, וַיֹּאמֶר רֵיחַ בְּנִי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר כָּרַתְהוּ ה'. וַיִּתֵּן לָךְ הָאֵל-לְהִיִּם מִטֵּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְרֵב דָּגָן וְתִירֵשׁ (פסוק כז, פסוקים כז-כח)
במוצאי שבת נהוג לומר את פסוקי "וייתן לך" לאחר ההבדלה. ובפסוקים אלה יש רמז יפה לכך: "ראה ריח בני", רמז לברכה על הרחת הבשמים בהבדלה, ואחר כך "וייתן לך"...
(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, דף קנא)

שבת קודש פרשת היי שרה

כז מרחשוון – שבת מברכים
חודש כסלו

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור¹. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט².

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או מישהו בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"יהי רצון")³.

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁴.

ברכת החודש

לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש⁵.

מולד הירח ביום שני בבוקר, בשעה 7:17 ושני חלקים.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש⁶.

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש כסלו ביום השלישי הבא עלינו לטובה".

אחרי שמסיימים את ברכת החודש, החזן מוסר את ספר התורה לאדם אחר שיחזיק אותו בישיבה, והציבור רשאי לשבת.

לא אומרים "אב הרחמים".

אחרי "אשרי" החזן שוב לוקח את ספר התורה וקורא "הללו".

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת⁸, באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית ומשיכו את התוועדות עם בני הבית⁹. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות¹⁰.

בשבת צריכים לעורר על כך שיש להתחיל בהכנות לקראת "מבצע חנוכה"¹¹.

יום שני

כט מרחשוון – ערב ראש חודש

בערב ראש חודש יש להוסיף בנתינת צדקה¹², וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות הצדקה במהלך החודש¹³.

במנחה לא אומרים תחנון.

ליל ראש חודש

בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, "חיוב" לא עומד חזן¹⁴.

לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית או בשחרית, ומזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה¹⁵.

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

מנהגי ראש חודש

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - מהערב ועד מחר (עד השקיעה)¹⁶ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמיו ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמיו": "ברוך . . שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר

7. סידור אדמוה"ז.

8. היום-יום, ל בניסן.

9. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

10. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי שיחות, כרך טז, עמ' 523.

11. 'תורת-מנחה - התוועדות' תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ.

12. התוועדות תשמ"ו ח"ג ס"ע 593.

13. ספר-המנהגים עמ' 77.

14. ספר-המנהגים עמ' 36, 8.

15. שם, וס' דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד פ"ז הערה 4.

16. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמוה"ז.

1. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

3. אג"ק של הרבי כרך י עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. אג"ק ח"ד עמ' תג, קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

5. סידור אדמוה"ז. ליקוטי מהר"ח (בראש ח"ג, בהשמטות לח"ב פח, ב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שערי י ס"ק מז.

6. קצות השולחן סי' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם ס"ו. ראה

משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציון ס"ק יח.

בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "ה' שפתיי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.

[ובשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר²⁶.

[ובמנחה] אם נזכר בתפילת ערבית - לאחר תפילת שמונה עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה, ויכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה²⁷.

מי שהתחיל לאכול וכבר אכל "כזית" לפני השקיעה, גם אם נמשכה הארוחה אפילו כמה שעות אחרי צאת ראש חודש, אומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - בתנאי שעדיין לא התפלל ערבית²⁸.

סדר התפילה

יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור²⁹. ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה³⁰.

באמירת ההלל, כל אחד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל בתשבחות")³¹.

את הקטע "ואברהם זקן", שאומרים שלוש פעמים מיד לאחר אמירת הלל - גם החזן אומר, לפני שאומר קדיש תתקבל³².

אחרי שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבינו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" "והיה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה)³³. אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.

לא מלבישים בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין של רבינו תם לפני מוסף³⁴, וכן אין להכניס את שרוול החליפה מתחת לאבנט³⁵ -

"ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת המזון ולא חוזר¹⁷.

לא מסתפרים¹⁸ ולא קוצצים ציפורניים בראש חודש¹⁹.

הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה²⁰ וגיהוץ של בגדים שלא צריך לאותו יום²¹ - בכל מקום לפי מנהגו²².

יום שלישי

א כסלו - ראש חודש

בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות²³. בראש חודש כסלו במיוחד, יש לערוך התועדות חסידית לציון רפואתו של הרבי ממחלתו ויציאתו לביתו.

נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש²⁴.

יעלה ויבוא

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה:

אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקיך", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה"²⁵.

ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.

ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".

ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "ברוך אתה ה' למדני חוקיך", ואז חוזר לברכת רצה.

ואם נזכר אחרי שאמר את "היו לרצון" השני

17. ש"ע אדמוה"ו סי' קפח ס"ז. סידור אדמוה"ו.

18. ש"ע אדמוה"ו סי' רס ס"א.

19. קצות-השולחן סי' נג בבדי-השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח. וראה בס' מנהגי רח"ב-ח"ד פ"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות מש"ע אדמוה"ו ב'מילואים' לס' רס-רסב (עמ' נד).

20. 'תורת מנחם - התועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

21. שערי-תשובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ל, לב.

22. ש"ע ורמ"א סי' תיז ס"א.

23. היום-יום, ל' ניסן, 'התועדות' תשנ"ח ח"ג עמ' 383.

24. ראה ש"ע או"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.

25. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.

26. ש"ע אדמוה"ו סי' קכו ס"ג.

27. לוח כולל-חב"ד בדר"ח מרחשון.

28. ש"ע אדמוה"ו שם סעיף יז.

29. רמ"א תכב, ב. ש"ע אדמוה"ו תפח, ג.

30. המזכיר הרה"ח ר"ל גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"י צ' בשם אדמו"ר מהורש"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח.

31. ספר-המנהגים שם, וראה אג"ק חלק טז עמ' פד. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322.

32. היום-יום, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

33. ספר-המנהגים עמ' 36.

34. מנהג ישראל תורה סי' צא ס"ק כו.

35. הרה"ח ר' דובער ח"ן ע"ה בשם הבעש"ט.

כז מר־השוון

תרכ"א

ביום שבו אמורה הייתה להיערך ברית המילה של אדמו"ר הרש"ב, הורה אדמו"ר הצמח צדק להגיש "משקה" ומזונות, אמר "לחיים" ואמר מאמר חסידות. הברית נדחתה והתקיימה כעבור חודש, בכ"ו בכסלו.

תשמ"ה

ניתן הצו הסופי להחזיר בתוך ימים את הספרים שנלקחו מספריית ליובאוויטש.

תשנ"ב

כשנה קודם, ביוזמת השליח במרוקו הרב יהודה לייב רסקין, החלו לכתוב במרוקו ספר תורה לזכות הרבי ולעילוי נשמת הרבנית חיה מושקא. כשהגיע הרב רסקין לכינוס השלוחים העולמי בשנת תשנ"ב, הביא איתו את ספר התורה ונערכה חגיגת הכנסת ספר התורה ל-770. לאחר תפילת ערבית, הרבי חילק קונטרס שיצא לאור במיוחד, שנקרא "קונטרס סיום והכנסת ספר תורה". כריכת הקונטרס דימתה קלף של ספר תורה, והוא חולק בתוך מארז פלסטיק יחד עם פרוסת "לעקאך" ושני שטרות של דולר לצדקה.

כח מר־השוון

תער"ב

נפטר הרב החסיד ר' מיכאל בלינר, שהיה ידוע בכינוי "מיכאל דער אלטער". היה אחד מגדולי החסידים, שזכה עוד לשמש את אדמו"ר הצמח צדק וכיהן כמשפיע בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש כמעט מיום היווסדה. אדמו"ר הרש"ב הורה להנהלת הישיבה להשאיר אותו

ומתפללים כך מוסף³⁶.

החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון הקודש לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש, ולפחות את סיומו לומר בקול³⁷.

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהלים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, אם הוא בן 13 - פרק י"ד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש מספר פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק.

חודש כסלו

הרבי קרא לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד³⁸, והציע³⁹ שבמשך החודש יערכו התוועדות חסידיות בכל מקום, גם לנשים ולילדים, שבהן יאמרו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה. וכן שבכל יום בחודש כסלו ילמד כל אחד עניין מתורתם של כל אחד מרבתינו נשיאינו, וגם ישפיע על אחרים לעשות כך (כבר יצא לאור ליקוט מותאם להצעה זו, בשם "ליקוט רבתינו נשיאינו, מחולק לימי חודש כסלו").

36. כך נהג הרבי.

37. ספר-המאמרים (ליקוט) ל"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטז. אג"ק ל"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

38. אגרות-קודש ח"ה עמ' כט-ל.

39. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

הרבי חילק לכל השלוחים והשלוחות חוברת מיוחדת: "קונטרס ראש חודש כסלו - תשמ"ח", שהכילה את המאמר "ושבתי בשלום" משנת תשל"ח, יחד עם שטר של דולר לצדקה.

תשמ"ח

הרבי הורה שבכל יום בחודש כסלו ילמדו מתורתם של כל רבותינו נשיאינו, וכן שישפיעו על אחרים לעשות כך. בהתאם להוראה המיוחדת יצאה לאור חוברת המלקטת מתורת רבותינו נשיאינו לכל אחד מימי חודש כסלו.

ב כסלו

תשמ"ה

בהתאם לצו בית המשפט, הוחזרו למקומם בספריית ליובאוויטש ספרי רבותינו נשיאינו וכתביהם.

באותו יום נסע הרבי לאוהל בשעה שתיים אחר הצוהריים, והורה לשלוח אליו כמה מהספרים אם הם יגיעו בזמן שהוא שוהה באוהל. הספרים אכן הגיעו לספרייה בשעה שלוש, ונשלחו לרבי שלושה ספרים. הרבי בחר מתוכם את הספר "דרך אמונה", שחיבר המקובל רבינו מאיר בן גבאי, והורה להכין אותו לדפוס בזריות, להוסיף מראי מקומות ולמכור אותו במחיר של דולר אחד. הספר יצא לאור בתוך יומיים, ובהתוועדות בשבת הרבי ביאר קטע מתוכו.

ג כסלו

תרפ"ט

קישורי התנאים (הסכמת הצדדים על חתונה) של הרבי עם הרבנית חיה מושקא - בתו של אדמו"ר הרי"צ - נערכו בריגה שבבלטביה.

בישיבה גם כשכבר היה מבוגר ולא היה בכוחו ללמוד עם הבחורים, באמרו שעצם נוכחותו בישיבה משפיעה באופן חיובי על התלמידים.

אדמו"ר הרשב"ה השתתף בלוויה, ואדמו"ר הרי"צ אף היה מנושאי המיטה עד לבית העלמין.

תרע"ו

אדמו"ר הרשב"ה ואדמו"ר הרי"צ הגיעו יחד עם משפחותיהם לרוסטוב וקבעו שם את מושבם. אדמו"ר הרי"צ התגורר בעיר כשמונה וחצי שנים.

תשל"ח

לראשונה מאז האירוע שהתרחש בשמיני עצרת, יצא הרבי מבניין 770. הרבי נכנס לבניין הספרייה הסמוך, על מנת לראות את הספרים וכתבי היד שהגיעו אז מפולין.

א כסלו

תרנ"ה

נולד הרב החסיד ר' שמריהו גוראריה (הרש"ג), חתנו של אדמו"ר הרי"צ וגיסו של הרבי. אביו היה הנגיד הרב החסיד ר' מנחם מענדל גוראריה, מחשובי חסידיו של אדמו"ר הרשב"ה.

תשל"ח

הרבי שב לביתו, לראשונה מאז האירוע שהתרחש בשמיני עצרת. היה זה סימן לכך שהרבי שב לאיתנו, ומאז הפך ראש חודש כסלו ליום חג והתוועדות חסידים.

תשמ"ח

נערך לראשונה כינוס השלוחים העולמי.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

את־מְתֵי מִלְפָּנַי שְׁמַעוּנִי וּפְגַעוּלִי בְּעַפְרוֹן
בְּנֶ־צַחַר: וַיִּדְבֵר אִתְּם לֵאמֹר אִם־יִשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם
לְקַבֵּר אֶת־מְתֵי מִלְפָּנַי שְׁמַעוּנִי וּפְגַעוּלִי בְּעַפְרוֹן
בְּנֶ־צַחַר: וּמִלַּל עֲמֵהוּן לְמִימַר אִם אֵית רַעוּא
בְּנַפְשְׁכוֹן לְמַקְפֵר יַת מִיתִי מִן קַדְמֵי קַבִּילוּ מִנִּי
וּבְעוּ לִי מִן עַפְרוֹן בַּר צוּחַר: ט וַיִּתְּנֵנִי אֶת־
מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לֹ אֲשֶׁר בַּקְצָה שְׂדֵהוּ
בְּכֶסֶף מָלֵא וַיִּתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזֵת־קִבְרִי:
וַיִּתְּנֵנִי אֶת־מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לֹ אֲשֶׁר בַּקְצָה
שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא וַיִּתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזֵת־
קִבְרִי: וַיִּתְּן לִי יַת מַעֲרַת פְּפֻלְתָא דִּי לַה דִּי בְּסִטֵּר
חַקְלָה בְּכַסְפָּא שְׁלִים וַיִּתְּנִינָה לִי בִּינְיֻכוֹן לְאַחְסֹנַת
קַבּוּרָא: י וְעַפְרוֹן יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חַת וַיַּעַן עַפְרוֹן
הַחַתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאוּנֵי בְנֵי־חַת לְכָל בְּאִי
שְׁעֵר־עִירוֹ לֵאמֹר: וְעַפְרוֹן יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חַת
וַיַּעַן עַפְרוֹן הַחַתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאוּנֵי בְנֵי־חַת לְכָל
בְּאִי שְׁעֵר־עִירוֹ לֵאמֹר: וְעַפְרוֹן יָתַב בְּגוֹ בְּנֵי
חַתָּא וְאַתִּיב עַפְרוֹן חַתָּא יַת אַבְרָהָם קְדָם בְּנֵי
חַתָּא לְכָל עָלִי תַרְע קַרְתָּא לְמִימַר: יא לֹא־אֲדִנִּי
שְׁמַעוּנִי הַשְׂדֵה נְתַתִּיה לָךְ וְהַמַּעֲרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לָךְ
נְתַתִּינָה לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נְתַתִּינָה לָךְ קִבְרֵי מֵתַד:
לֹא־אֲדִנִּי שְׁמַעוּנִי הַשְׂדֵה נְתַתִּיה לָךְ וְהַמַּעֲרָה
אֲשֶׁר־בּוֹ לָךְ נְתַתִּינָה לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נְתַתִּינָה לָךְ
קִבְרֵי מֵתַד: לא רַבּוּנֵי קַבִּיל מִנִּי חַקְלָא יְהִיבִית לָךְ
וּמַעֲרַתָּא דִּי בַּה לָךְ יְהִיבִיתָה לְעֵינֵי בְּנֵי עַמִּי
יְהִיבִיתָה לָךְ קִבְרֵי מִיתַד: לב וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי
עַם־הָאָרֶץ: וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם־הָאָרֶץ:
וסְגִיד אַבְרָהָם קְדָם עַמָּא דְאַרְעָא: ג וַיִּדְבֵר
אַל־עַפְרוֹן בְּאוּנֵי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־
אַתָּה לֹ שְׁמַעוּנִי נְתַתִּי כֶסֶף הַשְׂדֵה קַח מִמֶּנִּי
וְאַקְבְּרָה אֶת־מְתֵי שְׁמָה: וַיִּדְבֵר אַל־עַפְרוֹן בְּאוּנֵי
עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לֹ שְׁמַעוּנִי נְתַתִּי
כֶסֶף הַשְׂדֵה קַח מִמֶּנִּי וְאַקְבְּרָה אֶת־מְתֵי שְׁמָה:

א וַיְהִי חַיִּי שְׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
וְשִׁבְעַ שָׁנִים שְׁנֵי חַיִּי שְׂרָה: וַיְהִי חַיִּי שְׂרָה מֵאָה
שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַ שָׁנִים שְׁנֵי חַיִּי שְׂרָה:
וְהוּוֹ חַיִּי שְׂרָה מֵאָה וְעֶשְׂרִין וְשִׁבְעַ שָׁנִין שְׁנֵי חַיִּי
שְׂרָה: ב וַתָּמָת שְׂרָה בְּקָרִית אַרְבַּע הוּא חֲבָרוֹן
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֹא אַבְרָהָם לְסַפֵּד לְשְׂרָה
וּלְבִתָּהּ: וַתָּמָת שְׂרָה בְּקָרִית אַרְבַּע הוּא חֲבָרוֹן
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֹא אַבְרָהָם לְסַפֵּד לְשְׂרָה וּלְבִתָּהּ:
וּמִיַּת שְׂרָה בְּקָרִית אַרְבַּע הִיא חֲבָרוֹן בְּאַרְעָא
דְּכְנָעַן וְאַתָּא אַבְרָהָם לְמַסְפְּדָה לְשְׂרָה וּלְמַכְפָּה:
ג וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיִּדְבֵר אֶל־בְּנֵי־
חַת לֵאמֹר: וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיִּדְבֵר
אַל־בְּנֵי־חַת לֵאמֹר: וָקָם אַבְרָהָם מֵעַל אַפִּי מִיַּתָּה
וּמִלַּל עַם בְּנֵי חַתָּא לְמִימַר: ד גֵּר־וְתוֹשָׁב אֲנִכִּי
עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזֵת־קִבְרֵי עִמָּכֶם וְאַקְבְּרָה מֵתִי
מִלְפָּנַי: גֵּר־וְתוֹשָׁב אֲנִכִּי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזֵת־
קִבְרֵי עִמָּכֶם וְאַקְבְּרָה מֵתִי מִלְפָּנַי: דִּיר וְתוֹתַב אָנָּא
עַמָּכוֹן הָבוּ לִי אַחְסֹנַת קַבּוּרָא עַמָּכוֹן וְאַקְבֵר
מִיַּתִּי מִן קַדְמֵי: ה וַיַּעַן בְּנֵי־חַת אֶת־אַבְרָהָם
לֵאמֹר לוֹ: וַיַּעַן בְּנֵי־חַת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ:
וְאַתִּיבּוּ בְּנֵי חַתָּא יַת אַבְרָהָם לְמִימַר לַה:
ו שְׁמַעוּנִי | אֲדִנִּי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכְנוּ
בְּמַבְחָר קַבְרֵינוּ קִבְרֵי אִישׁ מִמֶּנּוּ
אַת־קִבְרוּ לֹא־יִכְלָה מִמֶּנּוּ מַקְבֵר מֵתַד: שְׁמַעוּנִי |
אֲדִנִּי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכְנוּ בְּמַבְחָר קַבְרֵינוּ
קִבְרֵי אֶת־מֵתַד אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלָה
מִמֶּנּוּ מַקְבֵר מֵתַד: קַבֵּל מִנְּנָא רַבּוּנָא רַב קְדָם יי
אַתָּ בִּינְנָא בְּשִׁפְר קַבְרָנָא קִבְרֵי יַת מִיתַד אָנָּשׁ
מִנְּנָא יַת קַבְרָה לֹא יִמְנַע מִנְּנָא מִלְּמַקְבֵר מִיַּתַּד:
י וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חַת:
וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חַת: וָקָם
אַבְרָהָם וּסְגִיד לְעַמָּא דְאַרְעָא לְבְנֵי חַתָּא:
ח וַיִּדְבֵר אִתְּם לֵאמֹר אִם־יִשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לְקַבֵּר

בְּנֵעֹן: וְאַחֲרֵיכֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
 אֶל־מַעְרַת שְׂדֵה הַמְּכַפְלָה עַל־פְּנֵי מְמָרָה הוּא
 חֲבֹרֹן בְּאֶרֶץ בְּנֵעֹן: וַיִּכְתֹּר בֶּן קָבַר אַבְרָהָם יֵת שָׂרָה
 אֶת־תַּתָּהּ בַּמַּעְרַת חֶקֶל כְּפֹלְתָא עַל אִפֵּי מְמָרָה הִיא
 חֲבֹרֹן בְּאֶרֶץ דְּכַנְעָן: כ וַיָּקָם הַשָּׂרָה וְהַמַּעְרָה
 אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזֹת־קָבַר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת:
 וַיָּקָם הַשָּׂרָה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזֹת־
 קָבַר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת: וְקָם חֶקֶלָא וּמַעְרַתָּא דִּי בַּה
 לְאַבְרָהָם לְאַחְסִינַת קַבְרָא מִן בְּנֵי חֵתָאָה: ס
 « וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וַיְהִי בְרָךְ אֶת־
 אַבְרָהָם כָּכָל: וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וַיְהִי בְרָךְ
 אֶת־אַבְרָהָם כָּכָל: וְאַבְרָהָם סִיב עַל בְּיוֹמָיו וַיִּי
 בְּרִיךְ יֵת אַבְרָהָם כָּכָלָא: כ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־
 עַבְדּוֹ זְקֵן בֵּיתוֹ הַמְּשַׁל כָּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שְׂיָם־נָא
 יֶדְךָ תַּחַת יָרְכִי: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זְקֵן
 בֵּיתוֹ הַמְּשַׁל כָּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שְׂיָם־נָא יֶדְךָ תַּחַת
 יָרְכִי: וְאָמַר אַבְרָהָם לְעַבְדָּהּ סָבָא דְּבֵיתָהּ דְּשִׁלִּיט
 כָּכָל דִּי לֵה שׁוּי כְעַן יֶדְךָ תַּחֲזֹת יָרְכִי: ג וְאַשְׁכְּנַעֲךָ
 בֵּיתְהוּהָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־
 תִּקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת הַבְּנֵעִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 יוֹשֵׁב בְּקַרְבּוֹ: וְאַשְׁכְּנַעֲךָ בֵּיתְהוּהָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
 וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִּקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת
 הַבְּנֵעִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקַרְבּוֹ: וְאַקְיָם עֲלֶיךָ
 בְּמִימְרָא דִּי אֱלֹהָא דְּשָׁמַיָא וְאֱלֹהָא דְּאֶרֶץ דְּלֵא
 תִּסַּב אֶתְתָּא לְכַרִּי מִבְּנַת כְּנַעֲנָאִי דִּי אָנָּא יִתֵּב
 בִּינֵיהוֹן: ד כִּי אֶל־אֶרֶץ וְאֶל־מִוֹלְדְתִי תִלְךָ
 וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק: כִּי אֶל־אֶרֶץ וְאֶל־
 מִוֹלְדְתִי תִלְךָ וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק: אֲלַחֲזִין
 לְאֶרֶץ וּלְיִלְדוּתִי תִיזִיל וְתִסַּב אֶתְתָּא לְכַרִּי
 לְיִצְחָק: ה וַיֹּאמֶר אֱלֹו הָעֶבֶד אוּלַי לֹא־תֵאבְּהָ
 הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הַהִשָּׁב
 אֲשִׁיב אֶת־בְּנֶךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצְאָת מִשָּׁם:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹו הָעֶבֶד אוּלַי לֹא־תֵאבְּהָ הָאִשָּׁה לְלֶכֶת
 אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הַהִשָּׁב אֲשִׁיב אֶת־בְּנֶךָ

וּמְלִיל עִם עֶפְרוֹן קָדָם עָמָא דְּאֶרֶץ לְמִימַר בְּרַם
 אִם אֶת עֶבֶד לִי טִיבּוֹ קָבַל מִנִּי אֶתְּן כְּסָפָא דְּמִי
 חֶקֶלָא סָב מִנִּי וְאַקְבַּר יֵת מִיִּתִּי תַמָּן: י וַיַּעַן
 עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: וַיַּעַן עֶפְרוֹן
 אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: וְאַתִּיב עֶפְרוֹן יֵת אַבְרָהָם
 לְמִימַר לֵה: טו אֲדִנִּי שְׁמַעֲנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֵת
 שְׁקֶל־כֶּסֶף בִּינִי וּבִינְךָ מַה־הוּא וְאַת־מִתְךָ קָבַר:
 אֲדִנִּי שְׁמַעֲנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֵת שְׁקֶל־כֶּסֶף בִּינִי
 וּבִינְךָ מַה־הוּא וְאַת־מִתְךָ קָבַר: רְבוּנִי קָבַל מִנִּי
 אֶרֶץ שׁוּיָא אַרְבַּע מֵאָה סֵלְעִין דְּכֶסֶף בִּינָא וּבִינְךָ
 מַה הִיא וְיֵת מִיִּתְךָ קָבַר: טז וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם
 אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף
 אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאֲזֵינֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקֶל
 כֶּסֶף עֹבֵר לְסַחֲרִי: וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן
 וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר
 בְּאֲזֵינֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר
 לְסַחֲרִי: וְקָבַל אַבְרָהָם מִן עֶפְרוֹן וַתִּקַּל אַבְרָהָם
 לְעֶפְרוֹן יֵת כְּסָפָא דְּמְלִיל קָדָם בְּנֵי חֵתָאָה אַרְבַּע
 מֵאָה סֵלְעִין דְּכֶסֶף מִתְקַבַּל סַחֲרָא (נ"ו דְּמִתְקַבַּל
 סַחֲרָתָא) כָּכָל מְדִינָתָא:

שׁוּי י וַיָּקָם א שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמִכְפְּלָה אֲשֶׁר
 לְפָנֵי מְמָרָה הַשָּׂדֵה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ
 אֲשֶׁר בַּשָּׂדֵה אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב: וַיָּקָם א
 שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמִכְפְּלָה אֲשֶׁר לְפָנֵי מְמָרָה
 הַשָּׂדֵה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֵה
 אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב: וְקָם חֶקֶל עֶפְרוֹן דִּי
 כְּכַפְלָתָא דִּי קָדָם מְמָרָה חֶקֶלָא וּמַעְרַתָּא דִּי בַּה
 וְכָל אֵילָנֵי דִּי בְּחֶקֶלָא דִּי כָכָל תַּחֲזוּמָה סַחֲרִי
 סַחֲרִי: יח לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חֵת כָּכָל
 בְּאֵי שְׁעָרֵי־וּ: לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חֵת
 כָּכָל בְּאֵי שְׁעָרֵי־וּ: לְאַבְרָהָם לְזַבְיִנוּהִי לְעֵינֵי
 בְּנֵי חֵתָאָה כָכָל עַלִּי תִרַע קֶרְתָּהּ: יט וְאַחֲרֵיכֵן
 קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל־מַעְרַת שְׂדֵה
 הַמְּכַפְלָה עַל־פְּנֵי מְמָרָה הוּא חֲבֹרֹן בְּאֶרֶץ

גמלין מגמלי רבוניה ואזל וכל שפר רבוניה בידה וקם ואזל לארם די על פרת לקרפא דנחור: **י** ויברך הגמלים מחוץ לעיר אלבאר המים לעת ערב לעת צאת השאבת: ויברך הגמלים מחוץ לעיר אלבאר המים לעת ערב לעת צאת השאבת: ואשרי גמליא מברא לקרפא לבאר דמא לעדן ומשא לעדן דנפקן מליתא: **י** ויאמר | יהוה אלהי אדני אברהם הקרהנא לפני היום ועשהחסד עם אדני אברהם: ויאמר | יהוה אלהי אדני אברהם הקרהנא לפני היום ועשהחסד עם אדני אברהם: ואמר | יהוה אלהי אברהם זמין פען קדמי יומא דין ועבד טיבו עם רבוני אברהם: **י** הנה אנכי נצב עלעין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים: הנה אנכי נצב עלעין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים: הא אנא קאם על עינא דמא ובנת אנשי קרפא נפקן לממלי מא: **י** והיה כתיב הנער קרי הנערה אשר אמר אליה הטינא כדך ואשתה ואמרה שתה וגםגמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כיעשית חסד עםאדני: והיה הנערה אשר אמר אליה הטינא כדך ואשתה ואמרה שתה וגםגמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כיעשית חסד עםאדני: ותהי עולמפא דאימר לה ארכיני כען קולתיך ואשתי ותימר אשת ואף גמליך אשקי תה זמנפא לעבדך ליצחק ובה אידע ארי עבדת טיבו עם רבוני: **ט** והיההוא טרם פלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלפה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה: והיההוא טרם פלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בןמלפה אשת נחור אחי אברהם וכדה עלשכמה: והנה הוא עד לא שיצי למללא והא רבקה נפקת דאחילית

אלהארץ אשריצאת משם: ואמר לה עבדא מאים לא תיבי אתמא למיתי בתרי לארעא קדא האתבא אתיב ית ברך לארעא די נפקתא מתמן: ויאמר אליו אברהם השמר לך פנתשיב אתבני שמה: ויאמר אליו אברהם השמר לך פנתשיב אתבני שמה: ואמר לה אברהם אסתמר לך דילמא תתיב ית ברי לתמן: **ו** יהוה | אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דברלי ואשר נשבעלי לאמר לורעד אתן אתהארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם: יהוה | אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דברלי ואשר נשבעלי לאמר לורעד אתן אתהארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם: **ז** אלהא דשמא די דברני מבית אפא ומארע ילדותי ודי מלל לי ודי קים לי למימר לברך אתן ית ארעא קדא הוא ישלח מלאכה קדמד ותסב אתמא לברי מתמן: **ח** ואםלא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית משבעתי זאת רק אתבני לא תשב שמה: ואםלא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית משבעתי זאת רק אתבני לא תשב שמה: ואם לא תיבי אתמא למיתי בתוך ותהי זפאה ממומתי דא לחוד ית ברי לא תחב לתמן: **ט** וישם העבד אתידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו עליהדבר הזה: וישם העבד אתידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו עליהדבר הזה: ושוי עבדא ית ידה תחות ירכא דאברהם רבוניה וקים לה על פתגמא דדין: **ש** ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכליטוב אדניו בידו ויקם וילך אלארם נהרים אלעיר נחור: ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכליטוב אדניו בידו ויקם וילך אלארם נהרים אלעיר נחור: ודבר עבדא עשרא

ושני צמידים על־ידיה עשרה זהב משקלם: והיה
 כד ספיקו גמליא למשתי ונסיב גברא קדשא
 ודחבא תקלא מתקלה ותרין שירין על ידהא
 מתקל עשר סלעין דדחבא מתקלהון: כ ויאמר
 בתמי את הגדי נא לי היש בית־אביך מקום
 לנו ללון: ויאמר בתמי את הגדי נא לי היש
 בית־אביך מקום לנו ללון: ואמר בת מן את חוי
 כען לי היאית בית אביך אטר פשר לנא למבת:
 כ ויתאמר אליו בת־בתואל אנכי בן־מלכה
 אשר ילדה לנחור: ותאמר אליו בת־בתואל
 אנכי בן־מלכה אשר ילדה לנחור: ואמרת לה בת
 בתואל אנא בר מלכא דילדת לנחור: כ ויתאמר
 אליו גם־תבן גם־מספוא רב עמנו גם־מקום
 ללון: ותאמר אליו גם־תבן גם־מספוא רב עמנו
 גם־מקום ללון: ואמרת לה אף תבנא אף כסתא
 סגי עמנא אף אטר פשר למבת: כ ויקד האי־יש
 וישתחו ליהוה: ויקד האי־יש וישתחו ליהוה:
 וכרע גברא וסגיד קדם :

רבעי כ ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם
 אשר לא־עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי
 בדרך נחני יהוה בית אתי אדני: ויאמר ברוך
 יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא־עזב חסדו
 ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני יהוה בית אתי
 אדני: ואמר ברוך : אלהא דרבוני אברהם די לא
 מנע טיבותה וקושטה מן רבוני אנא באורח
 תקנא דרבני : בית אחוהי דרבוני: כ ותרין
 כתיב הנער קרי הנערה ותגד לבית אמה
 פדברים האלה: ותרין הנערה ותגד לבית אמה
 פדברים האלה: ויהטת עולמתא וחויאת לבית
 אמה כפתגמיא האלין: כ וילרבקה אח ושמו
 לבן וירין לבן אלה־האיש החוצה אלה־עיון:
 וילרבקה אח ושמו לבן וירין לבן אלה־האיש החוצה
 אלה־עיון: וילרבקה אחא ושמה לבן ורבה לבן
 לות גברא לכרא לות עינא: ל ויהי א פראת

לבתואל בר מלכה אתת נחור אחוהי דאברהם
 וקולתה על כתפה: כ כתיב והנער קרי והנערה
 טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותרד
 העינה ותמלא כדה ותעל: והנערה טבת מראה
 מאד בתולה ואיש לא ידעה ותרד העינה ותמלא
 כדה ותעל: ועולמתא שפירת חיזו (נ"י שפירא
 למחזי) לחדא בתלתא וגבר לא ידעה ונחתת
 לעינא ומלת קולתה וסלקת: ז וירין העבד
 לקראתה ויאמר הגמאיני נא מעט־מים
 מפדי: וירין העבד לקראתה ויאמר הגמאיני נא
 מעט־מים מכדי: ורטה עבדא לקדמותה ואמר
 אשקיני (נ"י אטעמני) כען זעיר מיא מקולתיך:
 ח ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה
 על־ידה ותשקהו: ותאמר שתה אדני ותמהר
 ותרד כדה על־ידה ותשקהו: ואמרת אשת רבוני
 ואוחיאת ואחיתת קולתה על ידה ואשקתה:
 ט ותכל להשקתו ותאמר גם לגמליך אשאב
 עד אם־כלו לשות: ותכל להשקתו ותאמר גם
 לגמליך אשאב עד אם־כלו לשות: ושיציאת
 לאשקיותה ואמרת אף לגמליך אמלי עד די
 ספקון למשתי: כ ותמהר ותער כדה אל־
 השקת ותרין עוד אלה־באר לשאב ותשאב
 לכל־גמליו: ותמהר ותער כדה אלה־שקת ותרין
 עוד אלה־באר לשאב ותשאב לכל־גמליו:
 ואוחיאת ונפצת קולתה לבית שקיא ורטהט עוד
 לכירא לממלי ומלת לכל גמלוהי: כ והאיש
 משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה
 דרכו אם־לא: והאיש משתאה לה מחריש
 לדעת ההצליח יהוה דרכו אם־לא: וגברא שהי
 בה מסתפל שתיק למידע האצלח : ארחה אם
 לא: כ ויהי כאשר פלו הגמלים לשותות ויקח
 האי־יש גום זהב כקע משקלו ושני צמידים
 על־ידיה עשרה זהב משקלם: ויהי כאשר פלו
 הגמלים לשותות ויקח האי־יש גום זהב כקע משקלו

עֲאֵן וְתוֹרִין וְכֶסֶף וְדָהָב וְעַבְדִּין וְאִמְקָן וְגַמְלִין
 וְחִמְרִין: **ז** וְתִלְדַּד שָׂרָה אֵשֶׁת אַדְנִי בֵּן לְאֹדְנִי
 אַחֲרַי וְקָנְתָהּ וַיִּתֵּן לָהּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ: וְתִלְדַּד
 שָׂרָה אֵשֶׁת אַדְנִי בֵּן לְאֹדְנִי אַחֲרַי וְקָנְתָהּ וַיִּתֵּן לָהּ
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ: וַיִּלְדֶּת שָׂרָה אֶתְּךָ רַבּוּנִי בֶרֶךְ
 לְרַבּוּנִי בְּתֵר דְּסִיכַת וַיִּהְיֶה לָּהּ יֵת כָּל דִּילָהּ:
ח וַיִּשְׁבַּעֵנִי אַדְנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי
 מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ:
 וַיִּשְׁבַּעֵנִי אַדְנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי מִבְּנוֹת
 הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ: וְקִים עָלַי רַבּוּנִי
 לְמִימְרָא לֹא תִסַּב אֶתְּמָא לְבְרִי מִבְּנֵת כְּנַעֲנַי דִּי
 אֲנָא יָתִב בְּאַרְעָה: **ט** אִם־לֹא אֶל־בֵּית־אָבִי תִלְדָּךְ
 וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבְנִי: אִם־לֹא אֶל־
 בֵּית־אָבִי תִלְדָּךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבְנִי:
 אֲלֵהֵן לְבֵית אָבִא תְזִיל וְלִזְרַעִיתִי וְתִסַּב אֶתְּמָא
 לְבְרִי: **י** וַאֲמַר אֶל־אַדְנִי אֵלַי לֹא־תִלְדָּךְ הָאִשָּׁה
 אַחֲרָי: וַאֲמַר אֶל־אַדְנִי אֵלַי לֹא־תִלְדָּךְ הָאִשָּׁה
 אַחֲרָי: וַאֲמַרִית לְרַבּוּנִי מָאִים לֹא תִיֵּתִי אֶתְּמָא
 בְּתַרִּי: **יא** וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה אֲשֶׁר־הִתְחַלַּכְתִּי לְפָנָיו
 יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אֵתְךָ וְהִצְלִיחַ דְּרַפְּךָ וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה
 לְבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי: וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה
 אֲשֶׁר־הִתְחַלַּכְתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אֵתְךָ וְהִצְלִיחַ
 דְּרַפְּךָ וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי:
 וַאֲמַר לִי יְיָ דִּי פְלַחִית קְדַמוּחֵי יִשְׁלַח מַלְאָכְךָ עִמָּךְ
 וַיִּצְלַח אַרְחָךְ וְתִסַּב אֶתְּמָא לְבְרִי מִזְרַעִיתִי וּמִבֵּית
 אָבִא: **יב** אִזּוּ תִנְקַהּ מֵאַלְתֵּי כִּי תָבוֹא אֶל־
 מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְנֶנּוּ לָךְ וְהָיִית גְּנוּי מֵאַלְתֵּי:
 אִזּוּ תִנְקַהּ מֵאַלְתֵּי כִּי תָבוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא
 יִתְנֶנּוּ לָךְ וְהָיִית גְּנוּי מֵאַלְתֵּי: בְּכֵן תְּהִי זַפִּי (נִיִּי
 זַפֵּא) מִמוּמְתֵי אַרְי תְּהֵךְ לִזְרַעִיתִי וְאִם לֹא יִתְנֶנּוּ
 לָךְ וְתְהִי זַפִּי מִמוּמְתֵי: **יג** וְאָבִא הַיּוֹם אֶל־הָעֵין
 וַאֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַדְנִי אַבְרָהָם אִם־יִשְׁדָּגָא
 מִצְּלִיחַ דְּרַפְּךָ אֲשֶׁר אֲנֹכִי הִלְךְ עֲלֵיךָ: וְאָבִא הַיּוֹם
 אֶל־הָעֵין וַאֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַדְנִי אַבְרָהָם אִם־

אֶתְהַנּוּם וְאֶתְהַצְמָדִים עַל־יְדֵי אַחֲתוֹ וְכִשְׁמַעוּ
 אֶתְדַבְּרֵי רַבְּקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר כְּהִדְבַּר אֵלִי
 הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמָלִים
 עַל־הָעֵין: וַיְהִי | פְּרָאת אֶתְהַנּוּם וְאֶתְהַצְמָדִים
 עַל־יְדֵי אַחֲתוֹ וְכִשְׁמַעוּ אֶתְדַבְּרֵי רַבְּקָה אַחֲתוֹ
 לֵאמֹר כְּהִדְבַּר אֵלִי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה
 עֹמֵד עַל־הַגְּמָלִים עַל־הָעֵין: וְהוּה פֶד חִזָּא יֵת
 קְדַשָּׁא וְיֵת שִׁירָא עַל יְדֵי אַחֲתָהּ וְכַד שְׁמַע יֵת
 פְּתַגְמֵי רַבְּקָה אַחֲתָהּ לְמִימְרָא פְדִין מִלַּל עַמִּי גְבַרָא
 וְאַתָּא לֹת גְבַרָא וְהָא קָאִם עֵלְוִי גְמִלְאָא עַל עֵינָא:
יד וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמֹד בְּחוּץ
 וְאֲנֹכִי פְנִיתִי תְּפִית וּמְקוֹם לְגַמְלִים: וַיֹּאמֶר בּוֹא
 בְרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמֹד בְּחוּץ וְאֲנֹכִי פְנִיתִי תְּפִית
 וּמְקוֹם לְגַמְלִים: וַאֲמַר עוֹל בְּרִיכָא דַּיִּי לְמָא אַתָּ
 קָאִם בְּבַרָא וְאַנָּא פְנִיתִי בֵּיתָא וְאַתְרָא פְּשֵׁר
 לְגַמְלָאָא: **טו** וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבְּיָתָה וַיִּפְתַּח
 הַגְּמָלִים וַיִּתֵּן תְּבֹן וּמִסְפּוֹא לְגַמְלִים וּמִים
 לְרַחֵץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיָּבֹא
 הָאִישׁ הַבְּיָתָה וַיִּפְתַּח הַגְּמָלִים וַיִּתֵּן תְּבֹן וּמִסְפּוֹא
 לְגַמְלִים וּמִים לְרַחֵץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אִתּוֹ: וְעַל גְּבַרָא לְבֵיתָא וְשָׂרָא גְמִלְאָא וַיִּהְיֶה תְּכַנָּא
 וְכִסְתָּא לְגַמְלָאָא וּמִיָּא לְאַסְחָאָה וְגִלּוּחֵי וְרַגְלֵי
 גְבַרָא דַעֲמָה: **טז** כְּתִיב וַיִּישָׂם קְרִי וַיּוֹשֶׂם לְפָנָיו
 לְאֹכֵל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל עַד אִם־דַּבְּרַתִּי דַּבְּרִי
 וַיֹּאמֶר דַּבֵּר: וַיּוֹשֶׂם לְפָנָיו לְאֹכֵל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל
 עַד אִם־דַּבְּרַתִּי דַּבְּרִי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר: וְשׂוּיָאוּ קְדַמוּחֵי
 לְמִיכַל וְאַמְרָא לֹא אִיכּוּל עַד דַּאֲמַלֵּל פְּתַגְמֵי וְאַמְרָ
 מִלַּל: **יז** וַיֹּאמֶר עַבְדְּ אַבְרָהָם אֲנֹכִי: וַיֹּאמֶר עַבְדְּ
 אַבְרָהָם אֲנֹכִי: וַאֲמַר עַבְדָּא דַּאֲבְרָהָם אָנָּא:
יח וַיְהִי־הָ בֵרֶךְ אֶת־אַדְנִי מְאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֵּן־לוֹ
 צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדָּם וְשִׁפְחָת וּגְמָלִים
 וְחִמְרִים: וַיְהִי־הָ בֵרֶךְ אֶת־אַדְנִי מְאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֵּן־לוֹ
 צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדָּם וְשִׁפְחָת וּגְמָלִים
 וְחִמְרִים: וַיִּי בְרִיךְ יֵת רַבּוּנִי לְחֻדָּא וְרַבָּא וַיִּהְיֶה לָּהּ

יִשְׁדָּנָא מוֹצְלִיחַ דְּרַפְי אֲשֶׁר אֲנֹכִי הִלְךְ עֲלֶיהָ:
 וְאֵתִית (נ"י וְאֵתִיתִי) יוֹמָא דִּין לְעִינָא וְאֵמְרִית יי
 אֱלֹהָא דְּרַבּוּנֵי אַבְרָהָם אִם אֵית כְּעֵן רַעוּא קְדָמָךְ
 לְאַצְלִחָא אַרְחִי דִּי אָנָּא אָזִיל עִלָּה: מ"ג הִנֵּה אֲנֹכִי
 נָצַב עַל־עֵינַי הַמַּיִם וְהִיָּה הָעֵלְמָה הַיִּצְאָת
 לְשֹׁאֵב וְאֵמְרִיתִי אֵלֶיהָ הַשְּׁקִינִינָא מְעַט־מַיִם
 מִפְּרָךְ: הִנֵּה אֲנֹכִי נָצַב עַל־עֵינַי הַמַּיִם וְהִיָּה
 הָעֵלְמָה הַיִּצְאָת לְשֹׁאֵב וְאֵמְרִיתִי אֵלֶיהָ הַשְּׁקִינִינָא
 מְעַט־מַיִם מִפְּרָךְ: הָא אָנָּא קָאֵם עַל עֵינָא דְּמֵיָא
 וַיְהִי עוֹלְמָתָא דְּתַפּוּק לְמַמְלִי וַיֹּאמֶר לֵה אֲשֶׁקִינִי
 כְּעֵן וְעִיר מֵיָא מְקוּלְתִּיךְ: מ"ד וְאֵמְרָה אֱלִי גַם־
 אַתָּה שְׂתָּה וְגַם לְגַמְלִיךְ אֲשֹׁאֵב הוּא הָאֵשֶׁה
 אֲשֶׁר־הִכִּית יְהוָה לְבִן־אֲדֹנָי: וְאֵמְרָה אֱלִי גַם־
 אַתָּה שְׂתָּה וְגַם לְגַמְלִיךְ אֲשֹׁאֵב הוּא הָאֵשֶׁה
 אֲשֶׁר־הִכִּית יְהוָה לְבִן־אֲדֹנָי: וְתִימַר לִי אַף אַתָּה
 אֲשֶׁת וְאַף לְגַמְלִיךְ אֲמַלִּי הִיא אַתְמָא דְּזַמִּין יי
 לְכַר רַבּוּנֵי: מ"ה אֲנִי טָרַם אֲכַלָּה לְדַבְרֵי אֱלֹהֵי
 וְהִנֵּה רַבָּקָה יִצְאָת וְכַדָּה עַל־שַׁכְמָה וְתַרְד
 הָעֵינָה וְתַשְׁאֵב וְאֵמַר אֵלֶיהָ הַשְּׁקִינִי נָא: אֲנִי
 טָרַם אֲכַלָּה לְדַבְרֵי אֱלֹהֵי וְהִנֵּה רַבָּקָה יִצְאָת
 וְכַדָּה עַל־שַׁכְמָה וְתַרְדֵּי הָעֵינָה וְתַשְׁאֵב וְאֵמַר
 אֵלֶיהָ הַשְּׁקִינִי נָא: אָנָּא עַד לֹא שִׁיעִיתִי לְמַלְלָא
 בְּלַבִּי וְהָא רַבָּקָה נְפָקַת וְקוּלְתָהּ עַל כְּתַפְּהָ וְנִחַתַּת
 לְעִינָא וּמְלַת וְאֵמְרִית לֵה אֲשֶׁקִינִי כְּעֵן:
 מ"ו וְתַמְהָר וְתוֹרְד כַּדָּה מַעְלִיָּה וְתַאמְר שְׂתָּה
 וְגַם־גַּמְלִיךְ אֲשֶׁקָה וְאֲשֶׁת וְגַם הַגַּמְלִים
 הַשְּׁקִתָּה: וְתַמְהָר וְתוֹרְד כַּדָּה מַעְלִיָּה וְתַאמְר
 שְׂתָּה וְגַם־גַּמְלִיךְ אֲשֶׁקָה וְאֲשֶׁת וְגַם הַגַּמְלִים
 הַשְּׁקִתָּה: וְאוּחִיָּאת וְאוּחִיתַת קוּלְתָהּ מִנְּהָ וְאֵמְרַת
 אֲשֶׁת וְאַף גַּמְלָךְ אֲשֶׁקִי וְשִׁתִּיתִי וְאַף גַּמְלִיָּא
 אֲשֶׁקִיָּאת: מ"ז וְאֲשֹׁאֵל אֹתָהּ וְאֵמַר בְּתִמְי אַתָּה
 וְתַאמְר בְּתַבְּתוּאֵל בְּנַחֲוֹר אֲשֶׁר יִלְדָּה־לּוֹ
 מַלְכָּה וְאַשֶׁם הַנְּזוּם עַל־אַפָּה וְהַצְּמִידִים עַל־
 יְדֵיהָ: וְאֲשֹׁאֵל אֹתָהּ וְאֵמַר בְּתִמְי אַתָּה וְתַאמְר

בְּתַבְּתוּאֵל בְּנַחֲוֹר אֲשֶׁר יִלְדָּה־לּוֹ מַלְכָּה וְאַשֶׁם
 הַנְּזוּם עַל־אַפָּה וְהַצְּמִידִים עַל־יְדֵיהָ: וְשִׁאִילִית יְתָה
 וְאֵמְרִית בַּת מִן אַתָּה וְאֵמְרַת בַּת כְּתוּאֵל בַּר נַחֲוֹר
 דִּילִידַת לֵה מַלְכָּה וְשׁוּתִיתִי קְדָשָׁא עַל אַפָּה
 וְשִׁרְיָא עַל יְדָהָ: מ"ח וְאֵקֻד וְאֲשִׁתְּחוּה לִיהוָה
 וְאֲבָרַךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר
 הִנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לְקַחַת אֶת־בַּת־אֲחִי אֲדֹנָי
 לְבִנּוֹ: וְאֵקֻד וְאֲשִׁתְּחוּה לִיהוָה וְאֲבָרַךְ אֶת־יְהוָה
 אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת
 לְקַחַת אֶת־בַּת־אֲחִי אֲדֹנָי לְבִנּוֹ: וְכַרְעִית וּסְגִדַת
 קְדָם יי וְכַרְכִּית יַת יי אֱלֹהֵה דְּרַבּוּנֵי אַבְרָהָם
 דְּדַבְּרֵנִי בְּאוּרַח קְשׁוּט לְמִיסַב יַת בַּת אַחֻוּהִי
 דְּרַבּוּנֵי לְבָרָה: מ"ט וְעֵתָה אִם־יִשְׁלַם עֲשִׂים חֶסֶד
 וְאֱמַת אֶת־אֲדֹנָי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי
 וְאַפְנָה עַל־יְמִינִי אוֹ עַל־שְׂמָאל: וְעֵתָה אִם־יִשְׁלַם
 עֲשִׂים חֶסֶד וְאֱמַת אֶת־אֲדֹנָי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא
 הַגִּידוּ לִי וְאַפְנָה עַל־יְמִינִי אוֹ עַל־שְׂמָאל: וְכַעַן אִם
 אֵיתִיכּוֹן עֲבָדִין טִיבֵי וְקְשׁוּט עִם רַבּוּנֵי חוּו לִי
 וְאִם לֹא חוּו לִי וְאֵתְפַנִּי עַל יְמִינָא אוֹ עַל
 שְׂמָאלָא: נ' וַיַּעַן לְבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מִיֵּהוָה
 יִצָּא הַדְּבָר לֹא נוֹכַל דְּבַר אֱלֹיךְ רַע אוֹ־טוֹב:
 וַיַּעַן לְבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מִיֵּהוָה יִצָּא הַדְּבָר לֹא
 נוֹכַל דְּבַר אֱלֹיךְ רַע אוֹ־טוֹב: וְאַתִּיב לְבָן וּבְתוּאֵל
 וְאֵמְרוּ מִן קְדָם יי נִפְק פְּתַגְמָא לִית אַנְתָּנָא יְכַלִּין
 לְמַלְלָא עַמָּךְ בִּישׁ אוֹ טַב: נ"א הִנֵּה־רַבָּקָה לְפָנֶיךָ
 קַח וְלֶךְ וְתַחֵי אִשָּׁה לְבִן־אֲדֹנָיךְ כַּאֲשֶׁר דְּבַר
 יְהוָה: הִנֵּה־רַבָּקָה לְפָנֶיךָ קַח וְלֶךְ וְתַחֵי אִשָּׁה
 לְבִן־אֲדֹנָיךְ כַּאֲשֶׁר דְּבַר יְהוָה: הָא רַבָּקָה קְדָמָךְ
 דְּכַר וְאִזִּיל וְתַחֵי אַתְמָא לְכַר רַבּוּנָךְ כְּמָא דִּי מַלְל
 יי: נ"ב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־
 דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לִיהוָה: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
 שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה
 לִיהוָה: חֲמוּשִׁי וְתוּהָ פַד שָׁמַע עֶבֶדָא דְּאַבְרָהָם יַת
 פְּתַגְמֵיהוֹן וּסְגִד עַל אֶרְצָא קְדָם יי:

חמישי נג ויֵצֵא הָעֶבֶד כְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּבְגָדִים
 וַיִּתֵּן לְרַבְקָה וּמִגְדָּנָת נָתַן לְאַחִיהָ וּלְאִמָּהּ:
 וַיֵּצֵא הָעֶבֶד כְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן
 לְרַבְקָה וּמִגְדָּנָת נָתַן לְאַחִיהָ וּלְאִמָּהּ: וְאַפֵּק עֲבָדָא
 מְנִין דְּכֶסֶף וּמְנִין דְּדָהָב וּלְבוּשִׁין וַיְהִי לְרַבְקָה
 וּמִגְדָּנִין יְהִי לְאַחִיהָ וּלְאִמָּהּ: נה וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ
 הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיְלִינוּ וַיִּקְוֹמוּ בַּבֶּקֶר
 וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי לְאֲדֹנָי: וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא
 וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיְלִינוּ וַיִּקְוֹמוּ בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר
 שְׁלַחְנִי לְאֲדֹנָי: וְאָכְלוּ וַשְׁתִּיאוּ הוּא וּגְבוּרָא דִּי
 עֲמָה וּבְתוֹ וּקְמוּ בְּצַפְרָא וְאָמַר שְׁלַחְנִי לֹת
 רְבוּנִי: נח וַיֹּאמֶר אַחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֵׁב כְּתִיב הַנֶּעַר
 קָרִי הַנֶּעֱרָה אֲתָנּוּ יָמִים אֹו עֲשׂוֹר אַחַר תֵּלְדָּ:
 וַיֹּאמֶר אַחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֵׁב הַנֶּעֱרָה אֲתָנּוּ יָמִים אֹו
 עֲשׂוֹר אַחַר תֵּלְדָּ: וְאָמַר אַחִיהָ וְאִמָּהּ תִּתִּיב
 עוֹלָמְתָא עֲמָנָא עֲדָן בְּעֲדָן אֹו עֲסָרָא יְרַחֵן בְּתַר
 כֹּן תִּיזִיל: ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֱלֵ־תֵאָחֲרוּ אֲתִי
 וַיְהוֹה הַצְּלִיחַ דְּרַפִּי שְׁלַחְנִי וְאַלְכָה לְאֲדֹנָי:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֱלֵ־תֵאָחֲרוּ אֲתִי וַיְהוֹה הַצְּלִיחַ דְּרַפִּי
 שְׁלַחְנִי וְאַלְכָה לְאֲדֹנָי: וְאָמַר לְהוֹן לֹא תֵאָחֲרוּן
 יְתִי וַיִּי אֲצִלַח אַרְחִי שְׁלַחְנִי וְאַיְהֹף לֹת רְבוּנִי:
 טו וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא כְּתִיב לִנְעַר קָרִי לְנֶעֱרָה
 וּנְשִׂאֲלָה אֲת־פִּיָּהּ: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנֶעֱרָה וּנְשִׂאֲלָה
 אֲת־פִּיָּהּ: וְאָמְרוּ נִקְרִי לְעוֹלָמְתָא וּנְשִׁמַע מַה
 דְּהִיא אֲמָרָה: נז וַיִּקְרְאוּ לְרַבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
 הַתְּלָכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וְתֹאמְרִי אֵלָּד: וַיִּקְרְאוּ
 לְרַבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הַתְּלָכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה
 וְתֹאמְרִי אֵלָּד: וַיִּקְרוּ לְרַבְקָה וְאָמְרוּ לָהּ הַתִּיזְלִי עִם
 גְּבוּרָא הַדִּין וְאֲמַרְתְּ אִיזִיל: טח וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־רַבְקָה
 אַחֲתָם וְאֶת־מִנְקַתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־
 אֲנָשָׁיו: וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־רַבְקָה אַחֲתָם וְאֶת־מִנְקַתָּהּ
 וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וּשְׁלַחוּ יְת רַבְקָה
 אַחֲתָהוֹן וַיִּת מִנְקַתָּהּ וַיִּת עֲבָדָא דְּאַבְרָהָם וַיִּת
 גְּבוּרָהּ: ס וַיְבָרְכוּ אֶת־רַבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ

אַחֲתָנּוּ אֶת־הָי לְאֵלֶפֶי רַבְכָּה וַיִּירֶשׁ זְרַעָדָ אֶת־
 שְׁעַר שְׁנָאָיו: וַיְבָרְכוּ אֶת־רַבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ
 אַחֲתָנּוּ אֶת־הָי לְאֵלֶפֶי רַבְכָּה וַיִּירֶשׁ זְרַעָדָ אֶת־
 שְׁעַר שְׁנָאָיו: וַיְבָרְכוּ יְת רַבְקָה וְאָמְרוּ לָהּ אַחֲתָנָא
 אֶת־הָי לְאֵלֶפֶינ וַיְבָרְכוּן וַיִּרְתּוּן בְּנִיכִי יְת קְרוּי
 סנְאִיָּהוֹן: סא וְתִקֶּם רַבְכָּה וְנִעְרָתֶיהָ וְתִרְפַּכְנָהּ
 עַל־הַגְּמִלִים וְתִלְכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד
 אֶת־רַבְקָה וַיֵּלְדָּ: וְתִקֶּם רַבְכָּה וְנִעְרָתֶיהָ וְתִרְפַּכְנָהּ
 עַל־הַגְּמִלִים וְתִלְכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד
 אֶת־רַבְקָה וַיֵּלְדָּ: וְקָמַת רַבְקָה וְעוֹלָמְתָּהּ וַרְכִיבָא
 עַל גְּמִלָא וְאֹזְלָא בְּתַר גְּבוּרָא וַדְּבַר עֲבָדָא יְת
 רַבְקָה וְאֹזְלָ: סב וַיִּצְחַק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחֵי רְאִי
 וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנְּגִב: וַיִּצְחַק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר
 לַחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנְּגִב: וַיִּצְחַק אֶתָּא
 מִמְּתוּהִי (נ"י עַל בְּמִתּוּהִי) מִבְּיַרְדָּ דְּמִלְאָד קָמָא
 אֲתָחֲזִי עֲלָהּ וְהוּא יְתִב בְּאַרְעֵ דְּרוּמָא: סג וַיֵּצֵא
 יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֵה לְפָנֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו
 וַיֵּרָא וְהִנֵּה גְּמִלִים בְּאִים: וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ
 בְּשָׂדֵה לְפָנֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גְּמִלִים
 בְּאִים: וַיִּפֶּק יִצְחָק לְצִלְעָה בְּחִקְלָא לְמַפְגֵּי רַמְשָׂא
 וַיִּזְקַף עֵינָוְהִי וַחֲזָא וְהָא גְּמִלָא אֶתָּן: סד וְתִשָּׂא
 רַבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל
 הַגְּמִלָּ: וְתִשָּׂא רַבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־יִצְחָק
 וַתִּפֹּל מֵעַל הַגְּמִלָּ: וַיִּזְקַפְת רַבְקָה יְת עֵינֶיהָ וַחֲזַת
 יְת יִצְחָק וְאֶת־רְכִיבָתָּ מֵעַל גְּמִלָּא: סה וְתֹאמְרִי
 אֱלֵ־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלְּזוּהַ הַהֲלָדָ בְּשָׂדֵה
 לְקִרְאֲתָנּוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנָי וְתִקַּח
 הַצְּעִירָ וְתִתְּכֶם: וְתֹאמְרִי אֱלֵ־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ
 הַלְּזוּהַ הַהֲלָדָ בְּשָׂדֵה לְקִרְאֲתָנּוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא
 אֲדֹנָי וְתִקַּח הַצְּעִירָ וְתִתְּכֶם: וְאֲמַרְתְּ לְעֲבָדָא מִן
 גְּבוּרָא דִּיכִי דְּמַהֲלָדָ בְּחִקְלָא לְקַדְמוֹתָנָא וְאָמַר
 עֲבָדָא הוּא רְבוּנִי וַיִּנְסִיבַת עֵיפָא וְאֶתְּכַפְּסִיָּא:
 סו וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת־כְּלֵי־דְּבָרִים אֲשֶׁר
 עָשָׂה: וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת־כְּלֵי־דְּבָרִים

מעל יצחק ברה בעוד דהוא קים קידומא לארע
 מדינחא: ו ואלה ימי שניחתי אברהם אשרחי
 מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים: ואלה
 ימי שניחתי אברהם אשרחי מאת שנה ושבעים
 שנה וחמש שנים: ואלין יומי שני חיי אברהם
 דחייא מאה ושבעין וחמש שנים: ה ויגוע וימת
 אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל
 עמו: ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן
 ושבע ויאסף אל עמו: ואתנגיד ומית אברהם
 בסיבוי טבא סיב ושבע יומין ואתכניש לעמה:
 ט ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל מערת
 המכפלה אל שדה עפרן בן צחר החתי אשר
 על פני ממרא: ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו
 אל מערת המכפלה אל שדה עפרן בן צחר
 החתי אשר על פני ממרא: וקברו יתה יצחק
 וישמעאל בנוהי במערת פפלתא בחקל עפרון
 בר צחר חתאה די על אפי ממרא: י השדה
 אשר קנה אברהם מאת בני חת שמה קבר
 אברהם ושרה אשתו: השדה אשר קנה
 אברהם מאת בני חת שמה קבר אברהם ושרה
 אשתו: חקלא די זבן אברהם מן בני חתאה תמן
 אתקבר אברהם ושרה אשתה: י ויהי אחרי מות
 אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב
 יצחק עם באר לחי ראי: ויהי אחרי מות
 אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק
 עם באר לחי ראי: והנה בטר דמית אברהם
 וברך יי ית יצחק ברה ויתב יצחק עם בירא
 דמלאך קימא אתחזי עלה: פ

שבעי ב ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם אשר
 ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם:
 ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם אשר ילדה הגר
 המצרית שפחת שרה לאברהם: ואלין תולדות
 ישמעאל בר אברהם די לידת הגר מצרתא
 אמתא דשרה לאברהם: י ואלה שמות בני

אשר עשה: ואשתעי עבדא ליצחק ית כל
 פתגמיא די עבד: ט ויבאה יצחק האלה שרה
 אמו ויקח את רבקה ותהיל לו לאשה ויאחבה
 וינתם יצחק אחרי אמו: ויבאה יצחק האלה
 שרה אמו ויקח את רבקה ותהיל לו לאשה
 ויאחבה וינתם יצחק אחרי אמו: ואעלה יצחק
 למשכנא ותזא והא תקנין עובדהא פעובדי שרה
 אמה ונסיב ית רבקה והות לה לאנתו ורחימה
 ואתנתם יצחק בטר דמיתת אמה: פ

ששי א ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה:
 ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה: ואוסיף
 אברהם ונסיב אתתא ושמה קטורה: ב ותלד לו
 את זמרון ואת יקשן ואת מרון ואת מדון ואת
 ישבק ואת שוח: ותלד לו את זמרון ואת יקשן
 ואת מרון ואת מדון ואת ישבק ואת שוח:
 ולידת לה ית זמרון וית יקשן וית מרון וית מדון
 וית ישבק וית שוח: ג ויקשן ילד את שובא
 ואת דדון ובני דדון היו אשורים ולטושים
 ולאמים: ויקשן ילד את שובא ואת דדון ובני דדון
 היו אשורים ולטושים ולאמים: ויקשן אוליד ית
 שובא וית דדון ובני דדון הוו למשירין ולשכוינין
 ולנגון: ד ובני מדון עיפה ועפר וחנף ואבידע
 ואלדעה כל אלה בני קטורה: ובני מדון עיפה
 ועפר וחנף ואבידע ואלדעה כל אלה בני קטורה:
 ובני מדון עיפה ועפר וחנף ואבידע ואלדעה
 כל אלין בני קטורה: ה ויתן אברהם את כל
 אשר לו ליצחק: ויתן אברהם את כל אשר לו
 ליצחק: ויהב אברהם ית כל דילה ליצחק:
 ו ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם
 מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי
 קדמה אל ארץ קדם: ולבני הפילגשים אשר
 לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק
 בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם: ולבני
 לחינתא די לאברהם יהב אברהם מתנת ושלחנן

בפצחיהון ובכרפיהון תרין עסר רכרכין
 לאמיהון: י ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה
 ושלישים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף
 אל־עמיו: ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה
 ושלישים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף
 אל־עמיו: ואלין שני חיי ישמעאל מאה ותלתין
 ושבע שנין ואתנגיד ומית ואתכניש לעמה:
 יח וישכנו מחוילה עד־שור אשר על־פני
 מצרים באכה אשורה על־פני כל־אחיו נפל:
 וישכנו מחוילה עד־שור אשר על־פני מצרים
 באכה אשורה על־פני כל־אחיו נפל: ושרו
 מחוילה עד חגרא די על אפי מצרים מטי לאתור
 על אפי כל אחוהי שרא: וישכנו מחוילה עד
 שור אשר על־פני מצרים באכה אשורה על־
 פני כל־אחיו נפל: פ פ פ ק"ה פסוקים, יהוד"ע סימן.

ישמעאל בשמתם לתולדתם בכר ישמעאל
 נבית וקדר ואדבאל ומבשם: ואלה שמות בני
 ישמעאל בשמתם לתולדתם בכר ישמעאל נבית
 וקדר ואדבאל ומבשם: ואלין שמקן בני
 ישמעאל בשמהתהון לתולדתהון בוכרא
 דישמעאל נביות וקדר ואדבאל ומבשם:
 יד ומשמע ודומה ומשא: ומשמע ודומה ומשא:
 ומשמע ודומה ומשא: טו חדר ותימא יטור
 נפיש וקדמה: חדר ותימא יטור נפיש וקדמה:
 חדר ותימא יטור נפיש וקדמה:

מפפור טז אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם
 בחציריהם ובטירתם שנים־עשר נשיאם
 לאמתם: אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם
 בחציריהם ובטירתם שנים־עשר נשיאם לאמתם:
 אלין אנון בני ישמעאל ואלין שמהתהון

הפטרה לפרשת חיי שרה במלכים א פרק א

א וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן כָּא בְּיָמָיו וַיִּכְפְּהוּ בַּבָּנִים וְלֹא יָחַם לוֹ: ב וַיֹּאמְרוּ לוֹ עַבְדָּיו יִבְקָשׁוּ לְאֹדְנֵי
 הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה וְעַמּוּדָה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ וְתַחֲיֶינָהּ לָנוּ וְשִׁכְבָּהּ בְּחִיקֵךָ וְחַם לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ:
 ג וַיִּבְקָשׁוּ נַעֲרָה יָפָה כְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲבִישַׁג הַשּׁוֹנֵמִית וַיָּבִיאוּ אֹתָהּ לְמֶלֶךְ: ד וְהַנַּעֲרָה
 יָפָה עַד־מָאֵד וְתַחֲיֵי לְמֶלֶךְ סָכְנָתָהּ וְתַשְׂרְתְּהוּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָה: ה וַאֲדֹנֶיהָ בְּן־חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר
 אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֲמֹשִׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו: ו וְלֹא־עָצְבוּ אָבִיו מִמְּוִלוֹ לֵאמֹר
 מִדּוֹעַ כֶּכָּה עֲשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תָּאֵר מְאֹד וְאִתּוֹ יִלְדָה אַחֵרִי אֲבִישָׁלוֹם: ז וַיִּהְיוּ דְבָרָיו עִם יוֹאָב
 בֶּן־צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וַיַּעֲזְרוּ אַחֵרֵי אֲדֹנֶיהָ: ח וְצִדּוֹק הַכֹּהֵן וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְנָתָן הַנְּבִיאַ
 וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגְּבוּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם־אֲדֹנֶיהָ: ט וַיִּזְבַּח אֲדֹנֶיהָ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם
 אָבִן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר־אֶצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־אֲחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל־אֲנָשֵׁי יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ:
 י וְאֶת־נָתָן הַנְּבִיאַ וּבְנָיָהוּ וְאֶת־הַגְּבוּרִים וְאֶת־שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא: יא וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־בֶּת־שֶׁבַע
 אִם־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר הֲלוֹא שְׁמַעְתָּ כִּי מָלַךְ אֲדֹנֶיהָ בְּן־חַגִּית וְאֲדֹנֶיהָ דָּוִד לֹא יָדָע: יב וְעַתָּה לְכִי
 אִיעָצֵךְ נָא עֲצֵה וּמַלְטִי אֶת־נַפְשֵׁךָ וְאֶת־נַפְשׁוֹ וְאֶת־נַפְשׁוֹ בְּנֵךְ שְׁלֹמֹה: יג לְכִי וּבֹאִי אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתִּי
 אֵלָיו הֲלֹא־אֵתָּה אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאִמְתֶּךָ לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב
 עַל־כִּסְאִי וּמִדּוֹעַ מָלַךְ אֲדֹנֶיהָ: יד הִנֵּה עוֹרֵךְ מִדְּבַרְתָּ שֵׁם עִם־הַמֶּלֶךְ וְאֲנִי אָבוֹא אַחֲרָי וּמַלְאֲתִי
 אֶת־דְּבָרֶיךָ: טו וְתָבֵא בְּתִשְׁבַּע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחֲדָרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד וְאֲבִישַׁג הַשּׁוֹנֵמִית מְשַׂרְתָּ

אֶת־הַמֶּלֶךְ: ׀ וּתְקַד בַּת־שִׁבְעָה וּתִשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִה־לֶּךְ: ׀ וּתֹאמַר לוֹ אֲדֹנָי אֲתָהּ
 גִּשְׁפַעְתָּ בַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לְאֲמַתְךָ כִּי־שָׁלְמָה בְּגֶד יִמְלֶךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: ׀ וְעַתָּה הִנֵּה
 אֲדֹנִי מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדַעַת: ׀ וַיִּזְבַּח שׂוֹר וּמְרִיא־וּצֹאן לָרֶבֶץ וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
 וּלְאֲבֹתָר הַכֹּהֵן וְלִיֹּאֲבָב שֶׁר הַצֹּבָא וּלְשָׁלְמָה עַבְדָּךְ לֹא קָרָא: ׀ וְאֲתָהּ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ שִׁינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל
 עֲלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנֵי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: ׀ וְהָיָה כִּשְׂכָב אֲדֹנֵי־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו
 וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים: ׀ וְהִנֵּה עֹדְרָה מְדַבֶּרֶת עִם־הַמֶּלֶךְ וְנָתַן הַנְּבִיא כָּא: ׀ וַיִּגִּידוּ
 לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתַן הַנְּבִיא וַיִּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ עַל־אִפְיוֹ אֶרְצָה: ׀ וַיֹּאמֶר נָתַן
 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲתָהּ אֲמֹרֶת אֲדֹנִיָּהוּ יִמְלֶךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: ׀ כִּי ׀ יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׂוֹר
 וּמְרִיא־וּצֹאן לָרֶבֶץ וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשָׂרֵי הַצֹּבָא וּלְאֲבֹתָר הַכֹּהֵן וְהַנָּשִׁים אֲכָלִים וְשִׁתִּים לִפְנֵיו
 וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ: ׀ וְלִי אֲנִי־עַבְדְּךָ וְלְצֹדֵק הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו בְּנֵי־הַוִּירְעָה וּלְשָׁלְמָה עַבְדָּךְ
 לֹא קָרָא: ׀ אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא
 אֲדֹנֵי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: ׀ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קְרָאוּ־לִי לְבַת־שִׁבְעָה וְתִבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּתַעֲמֹד
 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: ׀ וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה: ׀ כִּי כָּאֲשֶׁר
 גִּשְׁפַעְתִּי לְךָ בַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שָׁלְמָה בְּגֶד יִמְלֶךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַחְתָּי
 כִּי בֶן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: ׀ וּתְקַד בַּת־שִׁבְעָה אַפִּים אֶרֶץ וּתִשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ וּתֹאמַר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
 דָּוִד לְעָלַם:

14 <<< המשך מעמוד

בגלל הניגודיות ביניהם, החיבור שלהם מתאפשר רק באמצעות ה'מקיף', אור גבוה שלמעלה משניהם, שגורם להם להתבטל מהמציאות המוגדרת שלהם ולהתאחד למען שירות המטרה הגדולה.

וזו משמעות המשפט "כיצד מרקדין – לפני הכלה": על ידי הריקוד ברגליים, שמביע את מה ששום עבודה תהליכית לא יכולה להכיל ולבטא, מרוממים את הנשמה ומגלים בה את ה'מקיף' הנעלה יותר אפילו מתחושת ההשתוקקות והכיסופים לאלוקות ("לפני הכלה").

מגביהים ומרימים את החתן והכלה – כדי להעלות אותם אל ה"מקיף"

ולקֶךְ נֹתְנִים כְּבוֹד לְחָתָן וְכֹלָה וּמַגְבִּיְהִים וּמְנַשְׂאִים אוֹתָם, הֵינּוּ בְּכַדִּי לְהַעֲלוֹתָן לְבְּחִינַת סוּבָב כֹּל עֲלָמִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקִיף.

ה'חתן' וה'כלה' הם כוחות מנוגדים והפוכים: החתן מסמל את ההמשכה של האלוקות למטה, ואילו הכלה מסמלת את ההשתוקקות להתעלות מעל המציאות.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

צאת הכוכבים	שקיעת החמה	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.10	4.44.2	11.55	11.25	8.43	6.12	5.12	4.50	4.03	ו', כ"ו במרחשוון
5.09	4.43.6	11.55	11.25	8.43	6.13	5.13	4.51	4.04	ש"ק, כ"ז במרחשוון
5.08	4.42.9	11.55	11.25	8.44	6.14	5.14	4.52	4.05	א', כ"ח במרחשוון
5.08	4.42.3	11.55	11.25	8.44	6.15	5.14	4.53	4.05	ב', כ"ט במרחשוון
5.07	4.41.7	11.55	11.25	8.45	6.16	5.15	4.53	4.06	ג', א' בכסלו
5.07	4.41.1	11.55	11.25	8.45	6.16	5.16	4.54	4.07	ד', ב' בכסלו
5.06	4.40.6	11.55	11.25	8.46	6.17	5.17	4.55	4.08	ה', ג' בכסלו
5.06	4.40.1	11.56	11.26	8.46	6.18	5.18	4.56	4.08	ו', ד' בכסלו

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ו במרחשוון ה'תשפ"ד – ד' בכסלו ה'תשפ"ד

צאת הכוכבים	שקיעת החמה	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.10	4.44.2	11.55	11.25	8.43	6.12	5.12	4.50	4.03	ו', כ"ו במרחשוון
5.09	4.43.6	11.55	11.25	8.43	6.13	5.13	4.51	4.04	ש"ק, כ"ז במרחשוון
5.08	4.42.9	11.55	11.25	8.44	6.14	5.14	4.52	4.05	א', כ"ח במרחשוון
5.08	4.42.3	11.55	11.25	8.44	6.15	5.14	4.53	4.05	ב', כ"ט במרחשוון
5.07	4.41.7	11.55	11.25	8.45	6.16	5.15	4.53	4.06	ג', א' בכסלו
5.07	4.41.1	11.55	11.25	8.45	6.16	5.16	4.54	4.07	ד', ב' בכסלו
5.06	4.40.6	11.55	11.25	8.46	6.17	5.17	4.55	4.08	ה', ג' בכסלו
5.06	4.40.1	11.56	11.26	8.46	6.18	5.18	4.56	4.08	ו', ד' בכסלו

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
חיי שרה	16:03	17:21	16:24	17:22	16:12	17:20	16:26	17:23
תולדות	15:59	17:17	16:20	17:19	16:08	17:17	16:22	17:20

לזכות אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעני ע"ה דייטש